

Az
ISMERETTERJESZTŐ KÖNYVTÁR

a modern természettudomány és technika legnagyobb vívmányainak ismertetői kiváló szakemberek tollából, mindenki számára érthető módon. Új kötetének

A MODERN KÉMIA

a címe.

A kémiai tudomány fontossága még sohasem vált annyira mindenki számára érthetővé, mint most, amikor a háborúban elért sikereinkben oly nagy része van a német kémiai tudomány óriási fejlettségének. A háború eredményeképp bizonyítható a kémia iránti érdeklődés nagy fellendülése ezért épen jókor, aktuálisan jelent meg a kötet, amely a kémia eddigi eredményeinek nagyon népszerű, mindenki számára megérthető és mégis teljesen tudományos színvonalon álló összefoglalását adja. A könyvet, melynek szövegét sok érdekes kép és ábra illusztrálja, egy kiváló magyar szakember, Unger Emil ír. ford. Phlip C. James nagyhírű munkájából. A Franklin-Társulat kiadása.

Ára kötve 8 K.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvkereskedésben.

Minden hó 1-én, 10-én és 20-án jelenik meg
legszebb kivitelű vadászlapunk, a

„NIMRÓD”

KÉPES VADÁSZ- UJSÁG

és annak állandó havi melléklete, a magyar nyelven egyedüli, hézagpótló

„A VADÁSZEB”

című szaklap, mely a vadászbtenyészés, idomítás, gyógykezelés kérdéseivel foglalkozik és írásban és képben bemutatja a bel- és külföld leghíresebb eb példányait.

A lapokat szerkeszti hazánk legnevesebb szakfériainak közreműködésével:

LOVAG KERPELY BÉLA.

Előfizetési ár együttesen mindkét lapra:
egy évre 12 korona.
fél évre 6
negyed évre 3

MUTATVÁNYSZÁMOKAT DIJTALANUL
KÜLD A KIADÓHIVATAL:

Budapest, IV. Egyetem-utca 4.
(Franklin-Társulat).

AZ AÉRO

A repüléssel, léghajózással és a motortörtek minden ágával foglalkozó egyedüli magyar folyóirat.

Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. A léghajózás eseményeiről, fejlődéséről és céljairól kitűnő és könnyen érthető népszerű cikkek tartalmaz. Különösen figyelemre méltók a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közleményei, valamint az ifjúság számára külön fenntartott kisrepülőgép (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld
Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

AZ UNIVERSUM HÁBORUS KÖTETE

Szerkesztette dr. HANKÓ VILMOS.

Haditechnikai olvasmányok:
a szárazföldön, a vizen,
a vízben és a levegőben
vivott harcok
fegyvereinek
a leírása,
azoknak

A hadi technika csodái

a
tech-
nikai csodák
nak a bemutatása,
a melyekkel a mai háború
a világot meglepte,
a harcszintereknek, a hadsereg
táplálásának, beteg katonák
ellátása módjának az ismertetése;
a természettudományok, a földrajz
és az egészségtan köréből való
olvasmányok. ●●●●●●●●●●●●●●●●●●

Ára vászonkötésben 8 korona 50 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21.

LEGOLCSÓBB ajánlat, mélyen a törv. engedélyezett ár alatt

Csekély 8 korona befizetésével is már 8 napon belül

260,000 kor.

nyerhető, ha nálunk a következő sorsjegycsoportot veszi:

1 Subskriptionalis magyar jelzalog-sorsjegyet
1 magyar vöröskereszt sorsjegy | 2 Magyarországi Jásziv sorsjegy
1 Budapesti Bazilika | 3 Erzsébet szanatorium

Mind a 8 sorsjegyet 48 havi 8— korona részletre
törvényes részletivek alapján adjuk el.

Kizárólagos játék és tulajdonjog rögtön az első részlet befizetése után már a következő 3 húzásokon:

Február 25. Subskriptionalis jelzalog sorsjegyek főnyerem. **200,000 K**
Márczius 1. Magyar vöröskereszt **30,000**
1. Budapesti Bazilika **30,000**

Az első-2 két részlet egyszerre befizetése ellenében a harmadik részletet ingyen nyugtázzuk. Nyeremények kifizetése és a sorsolási jegyzék szétküldése minden húzás után azonnal.

Fővárosi Váltóüzlet Társaság

Adler és Társa
Budapest, V., Sas-utca 25. Alapított 1874-ben.

Évente 11 húzás 2 millió korona nyereménnyel.

Főnyeremények 400,000, 200,000, 200,000 kor.

9. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, FEBRUÁR 27.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármege-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona, Félévre — 10 korona, Negyedévre — 5 korona. A „Világkrónika”-val negyedévenként 1 koronával. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldij is esatolandó.

KÉZIGRÁNÁT-DOBÁSRA KÉSZ BAKA.

A DÉLNYUGATI HARCOZTERRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

RUTH KÖNYVE.

REGÉNY. — IRTA LAKATOS LÁSZLÓ.

(Folytatás.)

VI.

November 17.

Hétszer hét napja lesz holnap, hogy felesége vagyok Renének. És hogyan szerettem azelőtt a hetes számot.

Ne add Isten, kegyelmes és megérthetetlen, hogy még egy olyan nap jöjjön rám, mint volt a mai.

Ha legalább ott lehettem volna. Renére, az én uramra, rálótt valaki. Isten elhárította tőle a golyót, ah annyira szereti az én Jómát, hogy sosem hagyná elveszni a fegyver által. De füle mellett futott el a vad ölöm és ha fejét, szép és okos fejét, jó fejét, melyben még sosem volt az, hogy nem szeret engem, ha René a fejét félrefordítja, akkor rajta megy át a csatorna, a mit a gyilkos gömb így a levegőbe vágott.

Az én nevemet mondta a nagy veszély pillanatában... Mária Krisztina...

De hátor volt, mint igazi férfi. A tábornok fia ő, báró Rukavina Albert René fia.

A Disz-téren — és hogyan fogok tudni újra végig menni ezeken a köveken, a melyek fölött egy őrzőgőz gonoszított, ellenem való gonoszított lehetete szállt végig — rálótt egy ösmeretlen ember. Egy teljesen ösmeretlen ember, a ki meg akart ölni egy másikat, — az én uramat! — a ki még csak huszonhat éves. Huszonhat évet megölni!

Milyen nagy volt René! Kalap nélkül futott ő is a merénylő után és még ő védelmezte meg a nép elől, a mely utlegekkel meg akarta őt ölni. Miért tette? Nagyon, nagyon jó akarok lenni, nagyon, nagyon jó mindenkire, de egy fűvel is szívét tudtam volna átfojni a gonosznak, torkát felhasítani a fogamnak.

A rendőrségen azt mondták róla, hogy örült. Igen, csak örült ember lehetett az, a ki kezét és fegyverét mert emelni Renére, a ki senkinek sem akar rosszat, Renének az én uramnak.

Örült és így nem fogják megbüntetni, tehát nem szaggatják darabokra... és én mégsem tudom imádkozni, hogy: valamiként mi is megboosajtuk az ellenünk vétkezőknek.

Az én életem aludt volna ki, ha René... És én nem tudok megbocsájtani azoknak, a kik vétkeznek az én uram ellen.

Miért tette azt, miért? És úgy-e nem bocsájtják ki őt az örök, hogy meztelenülhesse újra...? Elmúlt már ugy-e?

Szinte nyugodtan mondotta el René a retteneteket. De az arca, míg beszélt arról, a miről bár sosem kellett volna beszélnie, megőregedett, olyan volt, mint Alberté. És én a René fájdalomában megszerettem az Albert öregségét. Az ő szeme is fáradt volt, arczának nemes vonásait elengedte, szája egy titkolt keserűség és homlokán egy idegen világ rémeinek fátyola.

De ajkam szeretete visszaadta fiatal derűjét ennek az arcnak, melynél szebb nincs a világon. Könnyeim jósága...

És azután egy perczig velem szédült a világ. Mindent egyszínűnek láttam. Furesa volt, félelmetes. A falak, a butorok, a drága arczok, a külső napfény is, minden egyszínű volt, sárga. Úgy mondják, hogy az agóniában látja az ember egyszínűnek a világot. A színek elhagyják az embert és a halál. A René veszedelme saját halálomat tárta elém, haldoklásom nyomasztó egy színét.

És ő, a megmenekedett, volt az, a ki magamhoz térített. Felüdfített jószágának kegyelmével és megijított barátságának irgalmával. Életet adott a csodával, hogy ő is él...

Hogy él, az a csoda. Ezt is tudnom kell ezután, érzem mindig.

Fegyvert emelt rá egy örült, kit nem is ös-

mer, ki őt nem is ösmeri. Fegyvert emelt a huszonhat esztendőre, a ki munkából volt hazatérendő az ő anyjához és az ő nejehez.

Az embertől való halál akarta megérinteni a Legjobbát.

El akarták venni szép, fiatal férfit. Az enyimet!

És megtapintottam őt az én kezemmel, halálkísértete, sebesületlen testét, az én kezemmel, reszketőn, hálálkodó kezemmel.

Él! Megvan!

És akartam leborolni előtte, hogy homlokammal áhitatban érintsem meg az ő lábát, mint a hogyan az, a mi legbűnösebb bennünk, a homlok, megérinti lábát az elveszettnek, a ki megtért és a ki olyan sokáig volt távol, hogy néha azt kellett hinnünk: meghalt.

És lezuhantam és térdem térdelve megcsókoltam kezét Johanna mamának, a ki én nekem adta őt, az élet, az én uramat René.

Ruth könyvének harmadik része.

I.

Január 26.

Ezüstösszirmű jég-virág öleli ablakomat. Még mindig itt ülök a házbán, az ő házkban és le kell magamról tenni mindent, mit letenni sosem fogok tudni és meg kell imnom mindent úgy, a hogyan történt.

Jó akarok lenni nagyon — irtam egy tavaszon (mikor volt?... csak tavaly és még azóta nem lett volna új tavasz és nem is lesz, ne is legyen) — jó akarok lenni nagyon, jónak kell lennem nagyon és a jóságból most levetem földi fátylát az elmulhatatlan jajongásnak, hogy vidám legyen élete annak, a ki még nincs és a kit ő hagyott itten nekem, — hogy a világra hozzam magamnak és az ő özvegy anyjának is.

Ő huszonhat esztendő volt, én tizenkilenc. Hét esztendő volt a különbség közöttünk és hetedszer hetedik napján történt ez házasságunknak, november tizennyolcadikán, másnap a rettenetes merénylet után, mely — most már lehet tudni — egy jel volt, mint a szavak is, a miket nagy álomban mondott apám neki: — És óvakodjál a fegyveresektől.

És nem tehetett kárt benne a fegyveres. Isten sokkal jobban szerette, mint hogy engedte volna, hogy ember kezétől múltjék el és való-ág lett a kegyelemből is, mit áldott apám kívánt neki, ki már akkor mintha testvére lett volna a halálban: — Megáldom kimeneteledet.

És apám mondta akkor nekem ezeket: —... és ne légy majd kevély bánatodban, sem gögősen fennhangos a siránkozásban. Kezet magadra ne emelj és tud meg, életeddel akkor már egy másik életnek is fogsz tartozni és szeresd mindazokat, a kik szerették a te uradat... Leányom, Mária Krisztina...

És apa mondta ezt is amaz álomban, kiterjesztve kezét fölém: — Megáldom életedet, megáldom fájdalmadat, megáldom jóságodat.

Johanna mama, a nagyon sokszor áldott, pedig nem hord fekete özvegy ruhát, hogy ne lássa a gyász színét az én szemem, a ki elvérezett szívem alatt hordom az ő gyermekének gyermekét.

Johanna mama november tizennyolcadikán veszítette el az ő kisebbik fiát, báró Rukavina Renét.

Egyetlen jó uramat a szíve ölte meg. Másnap volt reggel, ama rettenő merénylet után. A még rettenetesebb másnap volt.

Reggel ott feküdt hálónkban, arca tiszta volt, a szeme lehunyva, mintha csak aludnék és én nem értettem meg, miért nem akarja felnyitni szemét, hűség és becsület e két kék zálogát. Már nagyon nappal volt, a mikor jámborul kelteni próbáltam. Odaléptem hozzá.

II.

Február 27.

Elkészült a két kicsiny selyemtáska. Szinte egyazon öltéssel, egyszerre ért véget mindketőn a munka és én odaadtam a táskákat — olyan egyenlőek — Johanna mamának és Tric-Tracnak. Még a boldogság idejében kezdtem e kényes munkába.

És nem kellene-e magamnak is bánatvigasztaló táskát, utitáskát?... Egy harmadik táskát, magamnak?

Sosem tudnék a bánat elől utazni és helyt-állók, itt, ebben a házbán, a hol ő volt. Emlékezésem nem kósza madár, de hű a helyhez, a hol lelke megsebződött. És nem feledni akarom a szomorúságot. A bánatban az a legszen-

háromszor a nevé szölvittam és én, a ki pedig gyermekkoromban veszítettem el apámat és azóta sem láttam halott embert, akkor hirtelen mindent megértettem.

Rémeset sikoltottam. Örökkön hallani fogom visszhangját ennek a sikolynak. Emberfölötti volt. Nem én voltam, egy idegen hang.

Johanna mama beszélt hozzám, egymásra borejtünk és bár elvesztettem volna akkor észlelésemet. Dermedt, világos elmével kellett átélnem mindeneket.

— Szívzélhűdés — mondta a finom fejű orvos, a mikor ő is megérkezett.

Szívzélhűdés, hogyan is mondta ki, olyan mindennapien azt a gyilkos szót, a mely pedig így kezdődik: szív.

Az Isten vette el őt a boldogságból — a boldogságból vitte el úgy-e? — és idelent tudtam meg, hogy nálam hagyott valakit, a ki csak ezután lesz. Én nem mondhattam neki, magam sem tudtam. Az orvos mondta ezt meg Johanna mamának a temetés utáni napon — épen akkor! — a mikor hirtelen nagyon betegnek éreztem magam. És Johanna mamának ekkor felszáradtak könnyei és levette a földi gyászt az új élet miatt, mi bennem van.

Az én apám mellé temették Renét, ezt én kértem így és ha én elmegyek innen, akkor a tábornok mellé fogok jutni. A szülőkhöz le-szünk egymáséi. Hittanárom, a jó Papp tisztelendő úr mondta fölőtte az utolsó imát.

És Antal bácsi másnap, hogy férfi nélkül voltam, kisasszonykának szólított szomorú esztelenségében, engem, a ki pedig akkor lettem igazán asszony. Az özvegyességben és a gyermekben lettem asszony.

A szíve vitte el őt. Karácsonykor kicsiny fát vittem Reném hantjára és az eljövő kis gyermek titokban megszólalt akkor. Apját kérte és ez volt az első szó, mit édesanyja szívének sügött.

Egy percz vitte el őt, egy éjszakai percz és én azt sem tudom, melyik órában, melyik perczben ment el. Álmodtam, míg mellettem a halál fagyasztotta le egy arczról az életet. Milyen közel járt hozzám a halál, egy tenyérnyire, annyira, mint egyik ember van a másiktól, egyik élet a másik élettől... És szóltan szavával miért nem engem szólított. Vagy engem már nem volt szabad... azért... Aludtam, míg őt elvitték és nem tudom, sosem fogom megtudni, melyik perczben... Melyik perczben kell felriadnom, emlékezmem és átérezni minden éjjel újra és újra átérezni, hogy most veszttem el őt.

Bűn, ha azon siránkozom: hogy miért nem volt beteg, könnyű, fájdalomtalan beteg, hogy ápolhattam volna és szolgálhattam volna... Mindig szolgálni akartam őt és erre nem lett érkezésünk. Hogy szerettem őt, a hív férfit, a ki sosem térdelt le előttem...

És azon éjszaka óta Johanna mama szobájában hálók. És szívem minden este a százszoros szeretetben alszik el, a mivel most vagyok az ő anyja iránt, a ki mindenem nekem...

Gróf Esterházy Kálmán, volt orsz. képviselő, a ki a mult napokban hűnyt el.

tebb, hogy megőrizzük. Egy drága, egy tehetetlen halottra emlékezni jótét. Szép jótét, melyet ő nem is adhat vissza nekünk... Rám is fog-nak emlékezni. A gyermekem... Nekem gyermekem lesz... Csak addig tartson meg a Jó Isten, míg fölnevelem emlékezőtetségét édes apja iránt... És irántam is.

III.

Márczius 4.

Eia popeia. És most itt ülünk hárman a szobában és dalolunk.

Bölesdaloikat tanulunk. Várjuk Johanna mama unokáját.

Eia popeia. Dalt tanulunk egy gyermek számára, a ki még nincs.

Hárman ülünk a szobában. Johanna mama, Tric-Trac és én.

Három nő, szegény nő, a ki a megszületendő számára dalol. És míg gazdátlan dallamok — ki találta ki őket, ki mondta először? — megzendítik a szoba öreg levegőjét, a külső ablakon megolvad a jégvirág és a merdek üvegen

alá folyik, mint egy fáradt könny. Milyen merdek tud lenni egy ablaküveg.

Vajjon kinek szívéből illatozott ki az első altató dal? Az első anya tudott-e már dalolni. Mit hozott előbb világra a gyermeket vagy a dalt?

És — aggodva kértem ezt, szenvedő nemem iránt való restelkedő elfogultsággal — nő találta ki az első altatódalt?

A bölesdaloikat, a melyeknek szerzőit ösmerjük, mind férfiak irták, mesterek. Férfiak. Ha ösmerném a lázadó fájdalom érzését, akkor most ez fájna, ez, hogy az éneket, mi a kis gyermek szemére hull — szívverésből való szíromeső — férfi találta ki.

Vannak költőnők, de nincsenek zeneszerzőnők. A nő csak szolgálja tudja a zenét, minden művészetek e legnőiesebbjét, szolgálja a szívvel, a hangjával, a kezével és a mi a legszebb a térdével. Ezt az anya cselekszi, kis gyermekét ringatja.

De nő még nem szerzett zenét. A legfájdóbb, a legedesebb művészetet, — túlvilági fényesség ül ki tőle arczunkra — a férfitől kapjuk. Mindent tőle kapunk, legsajátabbunkat, a zenét is. Am a férfi csak kitalálta a zenét. Elbűvölni nem a férfit tudja, de a nőt, a gyermeket. A monda nagy zenése az állatokat is, fát, fát és holt köveket.

Eia popeia.

Hárman ülünk a szobában nők és egy ösmeretlen férfi dalát énekeljük egy gyermeknek, a ki még nincs és a kit egy halott férfi hagyott itt. Az én drága szent uram.

IV.

Márczius 25.

Ma egy esztendeje kezdtem írni a könyvet. — Jó akarok lenni nagyon — irtam akkor és nem is lehettem volna más, mint jó. Talán nem eléggé voltam jó, de jó voltam és ezért áldom Istenemet, a ki talán nagy dolgokra próbált meg engem.

Sosem gondolkozom a jövőmön és mégis gyakran önmagától jut eszembe: velem már semmi sem fog történni. És ez volna a legjobb.

Hónapok mulva kifakad belőlem egy másik élet és ezt akarom nevelni. Ez nagyon sok, de velem, magammal, testemmel, a mely ma egy éve még érintetlen volt, mint lez egy év mulva a gyermeké — fiamé, így szeretném, így imádkozom érte — velem már semmi sem fog történni. És ma húsz éves vagyok.

Johanna mama nagyon szeretett ma, a szüle-

Konkoly-Thege Miklós, kiváló csillagász, a ki a napokban hűnyt el.

tésem napján. Hogy nagyon örülhessek még szebb volt, mint mások. Arca fiatal, mint Tric-Tracé és édes barátom, fiatal barátom haja épen olyan, mint Johanna mamáé, a gyermek nagyanyjéé.

Mindketten üdvözöltek. Papp tisztelendő úr egy könyörgési könyvet hozott, Aucassin úr francia felköszöntőt mondott. Furesa volt és kedves. Az öreg bácsika nevelőm, tanárom, mesterem, előttem kicsiny tanítványá előtt betanult jó kívánágot mondott fel, mint a gyermekek szokták tanítóik előtt. És megkínáltam ezukorral, mint a gyermekeket szokták.

Anyá, a ki minden vasárnap meglátogat, szintén eljött, pedig ezen a héten vasárnap is itt volt már. Sok szép selymet hozott és gyönyörű hasznos dolgokat, dús szövetet és vásznat, mely olyan fehér, hogy szinte illatozik. És félrevonultam és titokban megnéztem, mi lesz jó belőle a gyermeknek... Anya nagyon jó hozzám és gyermekem neki is unokája lesz, mint Johanna mamának... Johanna nagy-mamának... Már így is tudom mondani: Johanna nagyamának. (Végo következik.)

FEDEZÉK ÉPÍTÉSE HOMOKSZÁK OKKAL. — Balogh Rudolf, a barátságos kiküldött munkatársunk felvétele.

EGY ASSZONY MEGY AZ ÚTON...

Elbeszélés. — Irta SZEDERKÉNYI ANNA.

... Nem néz sem jobbra, sem balra, megy előre az asszony. Van így az néha... Lehajítja a fejét, az út porát nézi az asszony. Nem lát semmi mást, csak az út porát. Van így néha az asszony... Körülötte minden úgy történik, a hogyan tegnap, tegnapelőtt. Fogel pék a sarkon éppen a redőnyöket húzza föl. A kis üzlet közepére egy nagy hátikosár van állítva. Fogelné hatával dobja bele a süteményeket, kihallatszik az utcára a szava. Ez a tanítóéknak, ez Buliéknak, ez Lotti kisasszonynak. Gölöncsér meszaroséknál a tőkét súrolják meleg vízzel. A segéd nagy cserépbögréből tölti a vizet, az inas kétkézre fogott kéfével sűrű. A víz lefolyik a tőke oldalán... Minden úgy történik, a hogyan máskor. A trafikos Lotti kisasszony az üzletajtóban áll. Először a város-háza tornyára pillant, a kakast nézi, hogy fejével fölfelé dicséri-e még az urát? Az Alvégbe néz, a Felvégebe néz, a piacra néz és fejét bólintja az asszony felé, a ki éppen befordul a sarkon. Az iskolába megyen az asszony. A város-háza órák tíz percz mulva nyolcz. Mindig ennyi, mikor a sarokra ér. Tegnap, tegnapelőtt. Rápillantott az órára és gépiesen gondolta: tíz percz mulva nyolcz... Most nem emeli föl lebecsaklott fejét, az út porát nézi. Gondolkozik az asszony.

Olyan az asszony, mint a fa a szakadék szélén. Magasra kiegyenesedett törzsével, büszkén áll a fa, sütkérezik a napfényben, a gyökerei azonban a szakadék oldalába kapaszkodnak. A fa csak nő ott a fátongó mélység fölött, ágakat hajt, leveleket nevel. Megtelik, átítatódik minden rostja édességgel, gyümölcsöt érlel. Sohasem néz lefelé, mindig csak fölfelé és a végtelen messziségekbe. Soha, egy pillanatra sem jut eszébe, hogy kevély koronája halálos szakadékra veti az árnyékát. Áll büszkén, él boldogan, pillangókkal játszadozik, szerelmes madarakat ajnároz... Egyszerre jön a vihar és a fa ott hever a szakadék mélyén... Így méri meg az asszonyi lélek a mélységeket... Mondják, a férfi előre látja. Az asszony csak akkor, a mikor már minden csontját összetörtén hever a fenekén a vak sötéttségben... Így gondolkodik az asszony... Az érzésin keresztül. Ha a hajánál fogva ránczigálják, tasztítják bele az érzései poklába, akkor magára ébred, maga körül tekint és ámulva kérdezi: hogyan jutottam ideig?... Az iskolába megyen az asszony. Az előszobában leteszi a kalapját, megáll egy kicsikét az ablak mellett, végigsétál a két padsor között, előveszi az osztálykönyvet és fölolvassa a névsort.

A kicsinyek ismételnék, a harmadik osztály

fölmondja a földrajzt. Halljuk Komárom megyét. Béky Mária menjen ki a térképhez, halljuk Komárom megyét. Béky kimegyen a térképhez, fölemeli a kis pálezkát és sápadtan dadogja:

— Komárom megye hegy- és vízrajza... Komárom megye vízrajza és hegyrajza.

Az asszony a kathedra előtt áll, nézi a térképen azt a kis, kerek lyukat, a melyiket Budapest székesfőváros helyén böködtek remegő téveteg gyermek ujjacskák. Nagy csendesség van körülötte és ez magához téríti. Kérdő, kíváncsi gyermekarcok tekintenek az arcába és várják, hogy segítsen, de ő nem tudja, hol tart Béky.

— Kezd újra fiam, — mondja. Megüti a fület a saját szavának a hangja, ismétli és utána gondol annak, a mit mond.

— Kezd elülről fiam. Béky elkezd:

— Komárom megye hegy- és vízrajza.

— És ő?... Mi van ő vele? Elkezdhetné-e ő még egyszer?... A kezdet kezdetétől, az első képes-levelezőlaptól, az első rózsaszálától, az első kézzszoritástól kezdve... Elvonul előtte minden, a mi eddig volt... Hiszen nem is olyan sok történt. Egy kis vitatkozás a szívével, sirás, esküvő, elutazás és azután három hónap... Három hónap, a melyeknek az volt a legfontosabb eseménye, hogy megkérdezze Ellától, a kinek ugyanazon a napon volt az esküvője, a melyiken neki:

— Te ilyennek gondoltad a házasságot Ella?

— És te ilyennek gondoltad? — ismételte ő. Mindaketten elhallgattak. Ennyi volt az egész és még az talán, hogy ezen a reggelen nem kívánta megesőkolni az urát távozás előtt. Az ura nem szólt utána, nem hívta vissza. Kicsiségek ezek, nesztelenül suhannak el. Nyoma is csak annyi marad az ilyesmink, mint az ágról lehulló levélnek. Csak peregnék, peregnék a fáról a levelek. Hullongálnak aláfelé karikázva. Fel sem tűnik, mikor egy levél, két levél aláhull, csak akkor, a mikor ott marad a fa árván, elhagyottan, soványan, virágja-, levelesztetten...

Az asszony a térkép előtt áll és ilyesmiken gondolkodik. Perczek alatt rohan át a lelken, a mi addig történt sorjára, annak a rendjé- módja szerint. Úgy élt eddig egyik napról a másikra, mint a hogyan a tél után a tavasz, tavasz után a nyár következik. Most azonban belebecsátkozik a saját életébe, mint a buvár a fekete tengerbe. Aláereszkedik az örvényekbe, elcsodálkozik a töméntelen mélységeken, a melyek a parttól nézve olyan sekélyesnek tetszettek. Fuldoklik az asszony a mélységekben, birkózik a hullámokkal és csak ekkor, csak ekkor jut eszébe, hogy milyen mély a tenger, ekkor jut eszébe fölkiáltani:

Vajjon mi kavarja föl a tenger hullámaint a fenekétől a felszínéig? Miféle erő korbácsolja az égig a zöld viztornyokat, miért tűr habot kínjában a tarajos hullám, holcst békességesen játszadozhatna a csillogó hátán tükröződő hunczot napsugarakkal...

Olyan az asszony, mint egy ezüstös pikelyű fürgé halacska. Földobja magát a víz színére, ficzánkol, kifekszik a napsütésbe. Épen oda, a honnan a halász hálóját alábecsátja... Oda, épen oda és csak akkor kezd kékülni-zöldülni halálos rettegéssel, a mikor összeszorult a hurok nyaka körül és nincs többé menekvés a hálóból. Oh! milyen végtelen tágas volt a tenger! Ott a hálóban már érzi azt a hal...

— Így méri meg az asszonylélek a mélységeket és magasságokat.

A férfi előre néz, az asszony visszafelé. A férfi látja mi lesz, az asszony tudja, mi volt. A férfi előre halad, az asszonyt előre viszi a lába, de hátrafelé van az útja...

... Hazafelé megyen az asszony az iskolából. Fölréte észszel, a mi történt. Most már tudja, hogy más lett az élet. A mit addig érzett, érti is már. Tudja az asszony, hogy vége lett a reménységeknek, elkövetkezett a beteljesülés... Egy esküvő volt, egy elutazás, utána három hónap. Három hónap, de abban benne van az élet, a megmásíthatatlan. A mi messzi volt, a közelébe ért annak. A minél almodni lehetett, valóra vált, a mi reménység volt beteljesült. Itt következnek az alkudozások, keseredett szájú beletörődések...

Hazafelé megyen az asszony. Minden úgy történik körülötte, a hogyan azelőtt. A Fogelék üzletajtaja egy kályhapiszkálással van kitámasztva. A város-háza előtt vén hajdú áll, a ki utána kiált:

— Megjött az ezredes, fiatal asszonyka. Most láttam, három tót hozta két rúdon.

— Ó visszafordul és megfelel:

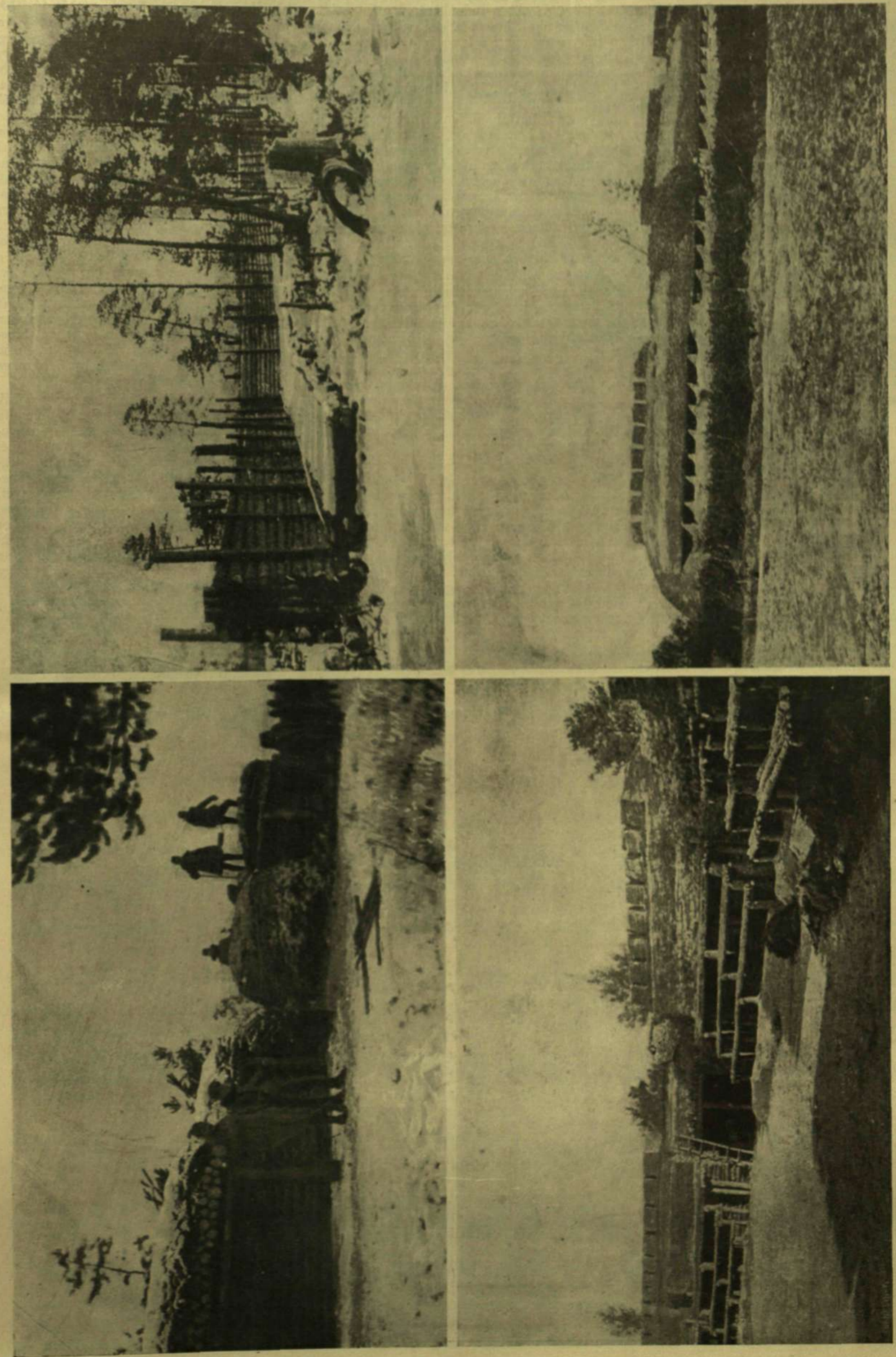
— Vén ember kend Lejzi bácsi. Maga már csak nézni tud, látni nem igen.

Mikor az utcaajtó elé ért, azt gondolja az asszony, hogy tulajdonképen vissza kellene fordulni, másfelé menni. De azután eszébe jut az is, hogy nem asszonyi sors a lázadás. Az asszonynak mégis csak legjobb fejet hajtani, elfordulni a dolgoktól és utána nézni a messzi szálló darvaknak.

Lám azoknak szárnyakat adott a végzet, magasra repülnek és csapongva követik vágyaikat. Az asszonyok a porban állnak és néznek utánuk...

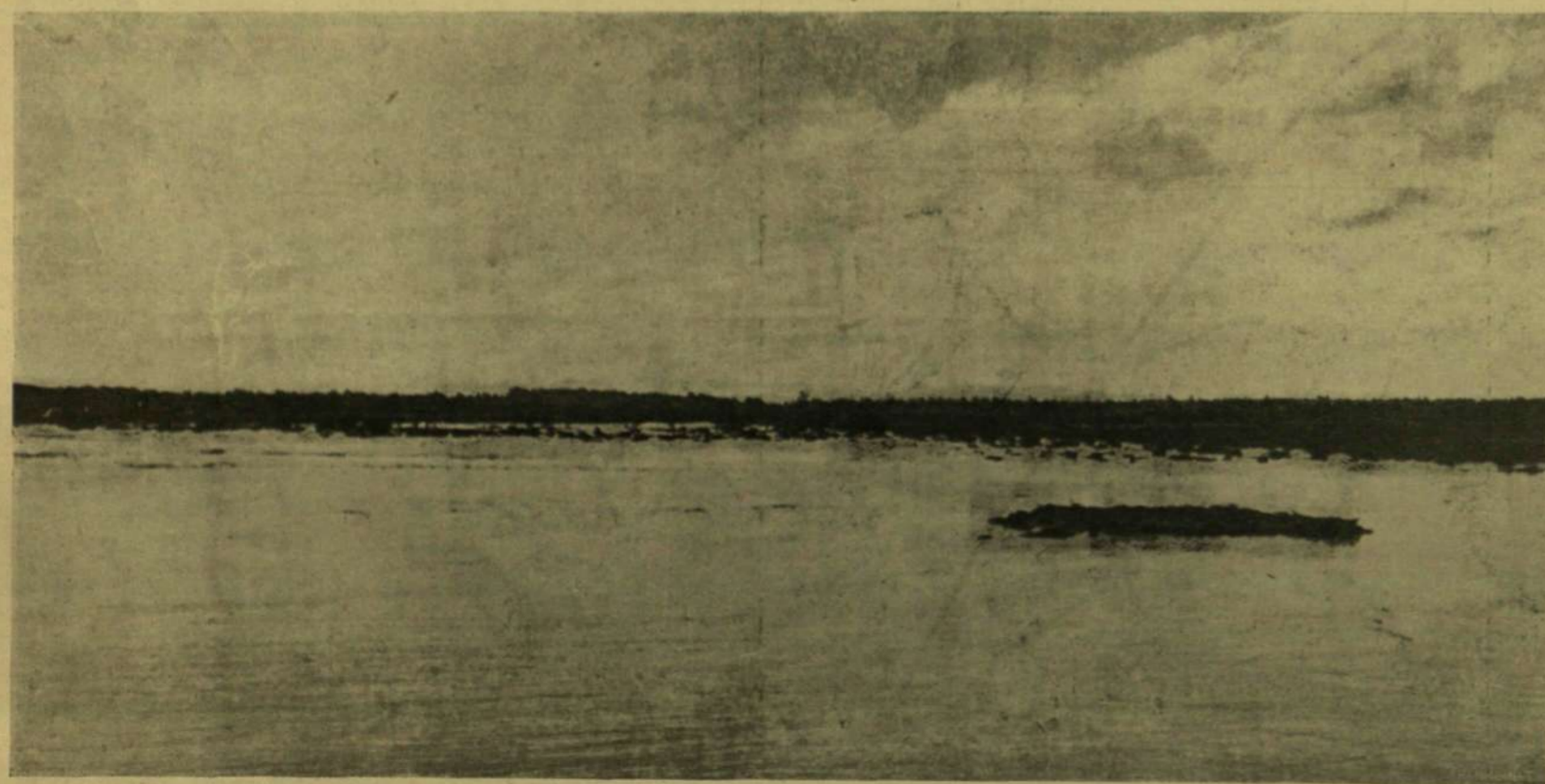
... Benyitott a házba. Ott ült az ura az asztal mellett. Odament hozzá és csendesen mondta:

— Reggel el sem búcsuztál tőlem... Pedig az ember sohasem tudhatja, mi történhetik reggeltől-délig...

1. Fedésképtű huzárok az orosz mocsarakban. — 2. Paliszádjál a mocsarakban. — 3-4. Huzárok által épített támpontok a mocsarak közt.

A WOLHYNYAI HARCZTÉRŐL.

MOCSARAS VIDÉK ÁLLÁSAINK ELŐTT WOLHYNYIÁBAN.

LÉGI TÁMADÁS.

Meg kell állapítani, hogy az első bombát a levegőből a hadioperációkon kívül eső területekre Anglia vetette. Ez a bomba nagyobb volt, mint a mekkorát az összes munició gyárak minden erejük felhasználásával is készíteni tudnának. Arra volt szánva, hogy másfélszáz millió embert öljön meg, ha sikeresen explodál. Nem katonákat, hiszen annyi katonája nincs a közép-európai szövetségnek, hanem békés, illetve hadképtelen polgárokat, öregeket, nőket, gyermekeket. Ez a bomba: a kiéheztetés gondolata és terve volt, a melylyel a kegyes Anglia nem is leteríteni, hanem egyszerűen megölni óhajtott a befalazott ellenséget. Hogy ez a terv a polgári lakosság nyakára tette az angol gondolat fojtó csontkezét, az egészen nyilvánvaló, mert nyilvánvaló, hogy háború idején minden hadviselő állam a készleteiből legelső sorban a hadseregét látja el, a kiéheztetés politikája tehát ehhez csak érhet el, a mikor a nem harcoló nemzetregek már el is pusztultak.

A nagy angol gondolat másfélszáz millió ember megölésére konstruált éhség-bombája nem explodált. Anglia nem tudta azt megtenni európai ellenségeivel, a mit oly nagyszerű sikerrel művel indiai alattvalóival. Egyet azonban a bomba mindenesetre megsemmisített. Azt a jogot, hogy Anglia megengedhetetlennek nyilvánította a háború pusztító energiáinak alkalmazását kívül és túl a harcsteren. Szövetségei ebben a lemondásban szolidaritást vállaltak vele. A nagy és dicső Franciaország Karlsruhe bombázásával vallotta a magáénak is az angol gondolatot, a nagy és dicső Olaszország pedig a görzi kórházra zúdított pergőtűzzel demonstrálta, hogy ezen a fronton boldog készséggel vesz részt a czimborái akcióiban.

A hol ellenségeink megjelennek, kénytelenek vagyunk mi is megjelenni és semmiféle fegyverrel szemben se maradhatunk fegyvertelenek.

Legkevesebb okunk van a ránk kényszerített fegyvert letenni akkor, a mikor kiderül, hogy ezzel is ügyesebben tudunk bánni, mint a kik először nyúltak hozzá. A *tengeri pestis*, mint a hogyan az angol átköződés a buvárhajókat elnevezte, francia találmány. A repülés fölülmulthatatlan mestereinek a francziák és az olaszok hirdették magukat. Ha a háború előtt az a ki-vánság került volna a nemzetek fóruma ele, hogy úgy a buvárhajó, mint a repülőgép közösítsessék ki a harci eszközök sorából, egész bizonyos, hogy a most velünk szemben álló országok tiltakoztak volna a legkevesebben az indítvány ellen. Nem, mert azt nem gondolták, a mi azóta történt, hanem mert az ellenkezőjéről voltak szilárdul meggyőződve. Az ő gondolatuk Berlinnek, Budapestnek, Bécsnek szánta azokat a bombákat, a melyekkel Londont, Páris és Milanót lepte meg a valóság.

A légi támadások hatásával már meglehetősen tisztában vagyunk. Tudjuk, hogy ez a hatás egyelőre korlátolt. Egy csata vagy egy ostromlott vár sorsa se dől el a levegőből. Mint földérintő eszköz a légi jármű nagyon értékes szolgáltatást tett, mint harcászati energia a buvárhajónál kevesebbet produkált. A védekezés ellene roppant nehéz, de teljesítő készsége is nagyon határozott. Valamely döntés rettenetes súlyát ezek a filigrán alkotmányok el nem bírják. Félelmetességük inkább a megközelítés elháríthatatlan képessége.

De azért lebecsülni ezt az erőt nem lehet. Hála a mi energiáink e téren is megbizonyosodott felsőbbrendűségének, mi az ellenséges repülőgépek megjelenése hatásának értékelésében csak a fantáziánkra vagyunk utalva. De ez a hatás borzalmas lehet. Egy hadi-aviatikusunk, a ki egy nap folyamán tizenegyszer suhant el Velence felett, ezt mondja:

— Másfélszer méter magasságban is éreznem kellett, hogy az egész város ott alattam szinte *örjög az idegességtől*.

Ez az idegesség magyarázza azt is, hogy a

védelemben a repülő támadásokkor rendszeresen *esődt* mond. Még olyankor is, a mikor, mint Milanóban történt, a figyelmeztetés idejében megtörtént. Az emberek nem azt teszik, a mire szoktatták őket. A mi nagyon könnyen megmagyarázható. A családapa, a kit az üzletében vagy az irodájában ér a riasztó, nem a pinczébe rohan, a hol biztonságban van, hanem a családjához száguld fölörülten az aggodalomtól. A támadás baj nélkül elmúlt. De a bizonyosság érzése is oda van. A veszedelem minden pillanatban megismétlődhetik. Minden eltávozás hazulról bucsúzkodás, mintha a csatába menne az is, a ki távozik, azok is, a kik otthon maradnak. A nappalnak nincs nyugalma, az éjszakának nincs pihenése. A bomba füstje, ha maga a robbanás nem is okozott óriási kárt, az állandó és lecsillapíthatatlan izgalom mérgevel fertőzi meg a sujtott város levegőjét. A katona a harcsteren bele tud fásulni ebbe a levegőbe, mert a veszedelem egész tömege az ő személyére van koncentráva. Azokat, a kik kedvesek és drágák neki, magánál nagyobb biztonságban tudja. E nagy vigasz ereje a levegőből bombázott város polgárának szívét és erkölcsét nem páncezelozza. Se az a tudat, hogy ő a maga veszedelmével az övét védi...

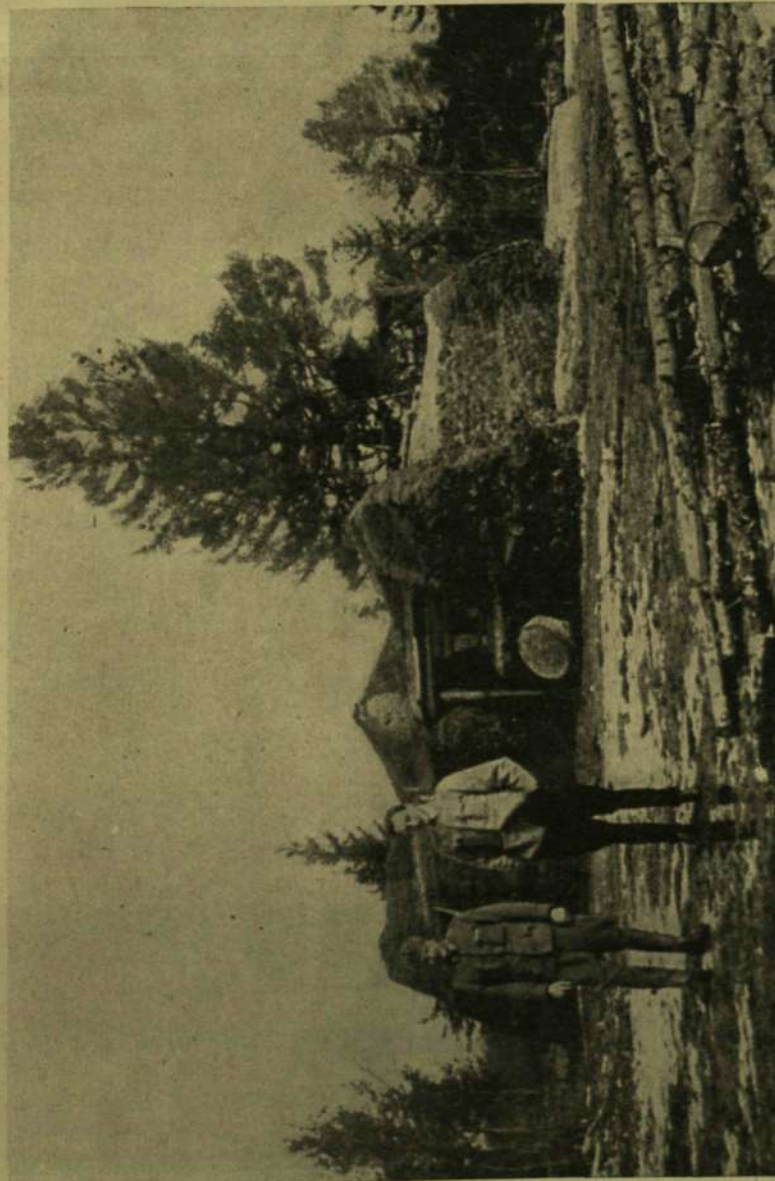
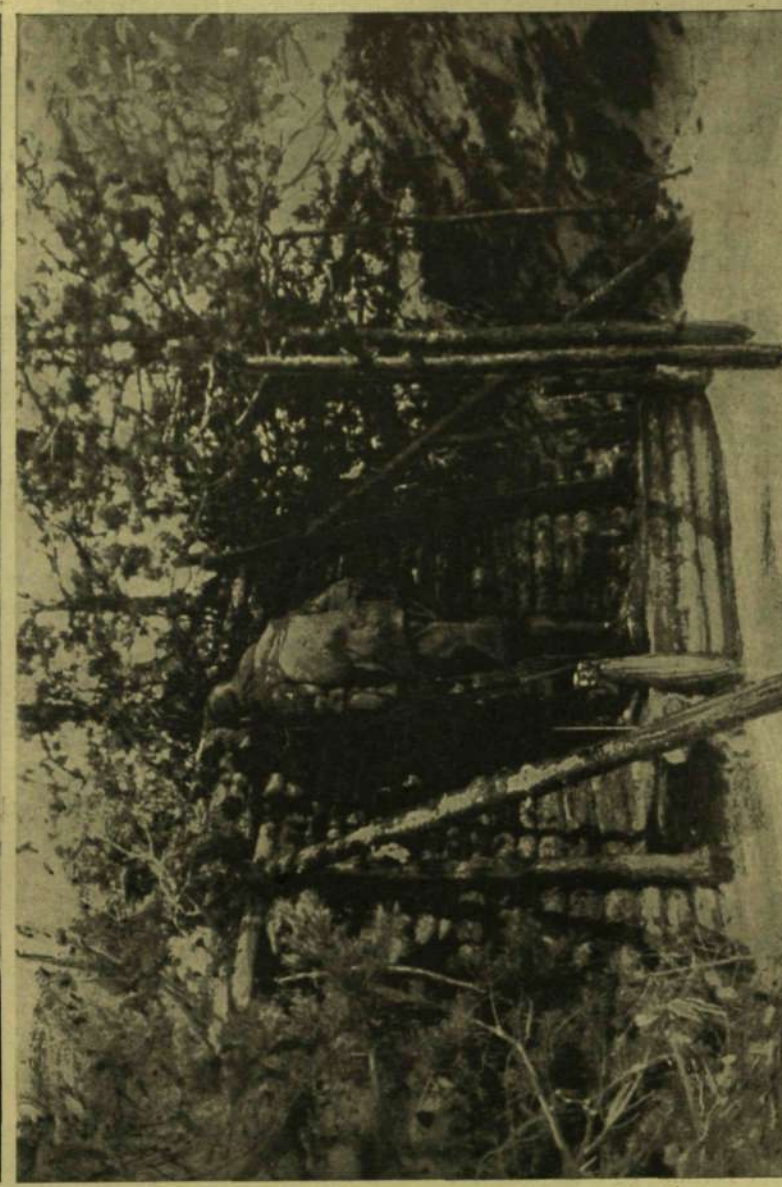
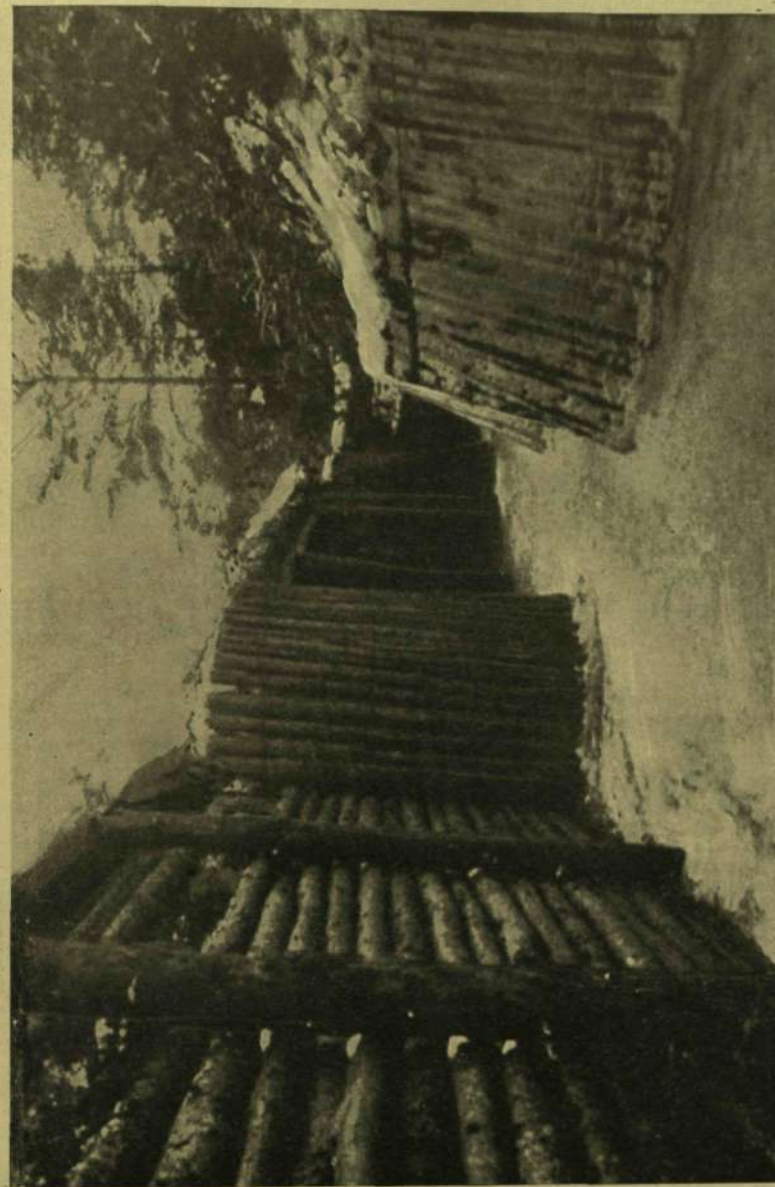
Itáliát, azt politikusi ujjában nem győzik elég sűrűn hangoztatni, az *utca* parancsolta bele a háborúba. A *piazza*. Egyik se oly hangosan, oly tombolón és örjögve, mint a milánói utca és a milánói piazza. Ezek akarták a legvadabban a háborút. Ime: a parancsuk teljesült és a háború leadta nekik a névjegyet. Hívásukra — házhoz jött és egész bizonyos, hogy otthon is találta őket. Mert a kik akkor legjobban üvöltözték, ágáltak és dühöngtek: az utca hősei, azok most is otthon vannak az utcán és a piacon. De még valószínűbb, hogy most már — a pinczébe.

Szóllósi Zsigmond.

PALISZÁDOKRA ÉPÍTETT KÉT KILOMÉTER HOSSZU ÖSSZEKÖTŐ HÍD AZ OROSZ MOCSARAKBAN.

A WOLHYINIAI HARCTÉRRŐL.

1. Tiszti földlakás. — 2. Összekötő folyosó az orosz mocsarakban. — 3. Huszárok által épített fedezék a mocsarak fölött. — 4. Tüzérségi figyelőhely.

A WOLHYINIAI HARCTÉRRŐL.

JÓZSEF FŐHERCEG A MAGYAR VÖRÖS KERESZT TÁBORI KÓRHÁZBAN.

AUGUSZTA FŐHERCEGNŐ EGY TEMPLOMBAN BERENDEZETT KÓRHÁZBAN.

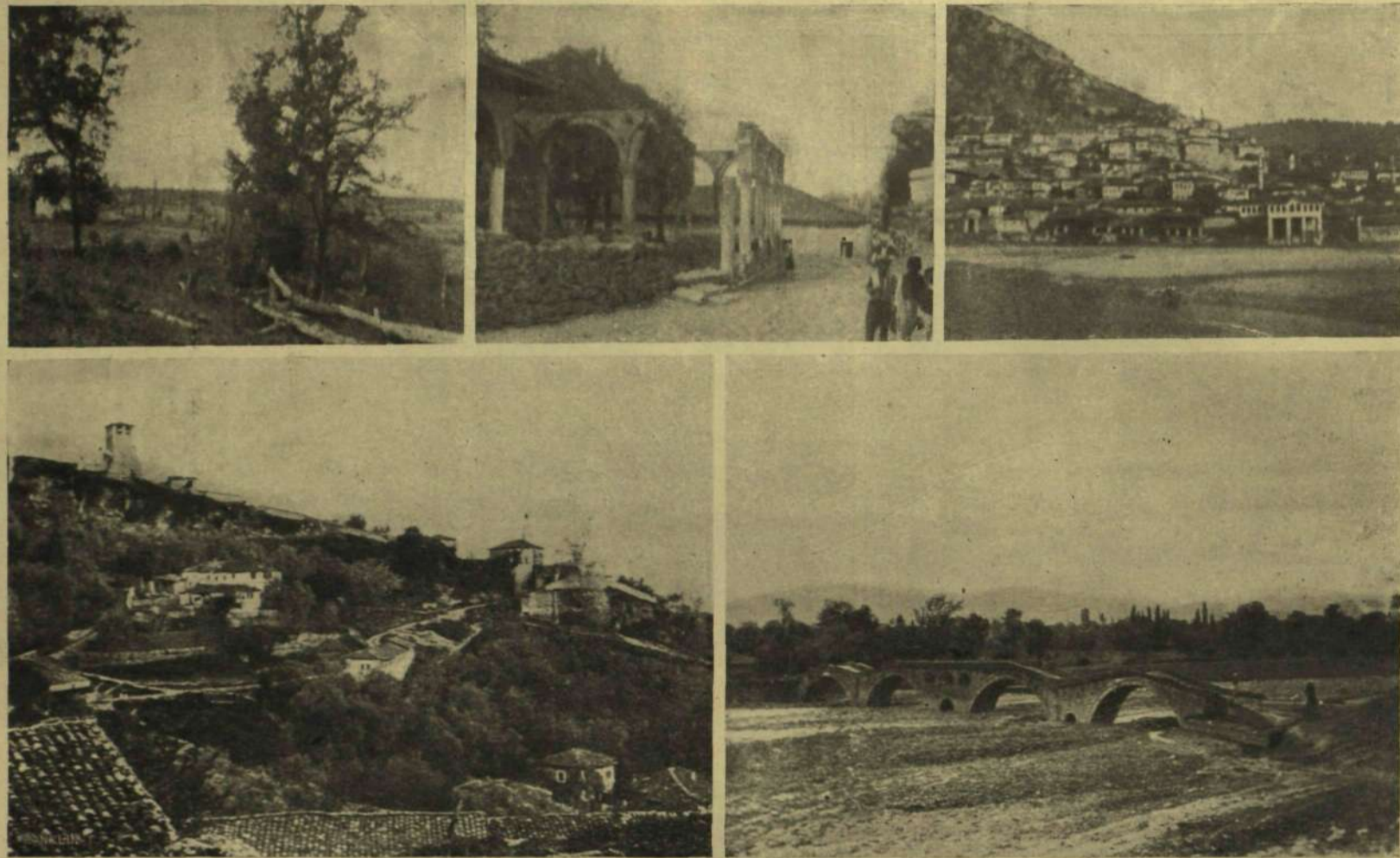
JÓZSEF FŐHERCEG HÉT MAGYAR FIUVAL, KIKET ARANY VITÉZSÉGI ÉREMMELEL TŰNTETTEK KI A DOBERDÓI FENSÍK VÉDELMEÉRT.

A DÉLNYUGATI HARCOZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

1. Régi városi ház. — 2. Isonzómenti házak. — 3. Külvárosi ház. — 4 és 6. Belvárosi házak. — 5. Egy összeomlott ház.

GÓR AZ OLASZOK BOMBÁZÁSA UTÁN. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

1. Arzenmenti részlet Juba és Durazzo között. — 2. Kavaja. — 3. Berat. — 4. Kroja. — 5. Az elbasszani híd.

ALBÁNIAI HÓDÍTÁSUNK SZINHELYÉRŐL. — Szegh Dező felvételei.

AZ ELVESZTETT HAZA.

Regény.

Irta WALTER BLOEM.

I.

Mint már hetek óta, Cécile ma is némán és mintegy benuatan ül lakószobájuk ablakában, kibámult a keskeny, lassankint ósziesen el-sötétedő Rue du Dôme-ra és hallgatta az ágyúk veszett bömbölését ott hátul, a Kőkapu előtt, a hol a németek öt nap óta rést lőttek. Rést — ez azt jelentette: ostrom...

Uram Isten, hát lehetséges? Még ez is? Mind-azok után, a mit átszenvedtek az utolsó és legborzasztóbb? És meglesz — azok odakinn akarják — és a mit ők akartak, az meg is lett...

Egyedül, határtalanul elhagyottan érezte magát a várakozó leány a homályos szobában. Csak halkán zizegett a gyászruha fekete tafotája, ha telt keble mély sóhájban emelkedett. Anyám! te békén szunyadsz odakinn az Ill túlsó partján, a tragikus tömeg-temetőben a botanikus kertben, a dohánygyárnál, a rettenetes ostrom áldozatainak száza és száza között.

Csitt! Mindig borzasztóbb lett a dörgés észak felől, a Kőkapu-külváros romhalmazán túl. Hát igazán van még odakinn elpusztítani való? Még mindig nem elégették meg azok a rettenetes emberek, azok a betolakodók a sötét északról, a végtelen fenyegetők, a mocsarak és homokpuszták országából?

A leány azt hitte, megfullad a magányosságtól és borzalomtól. Az atya a városházán ül, csaknem összeroskadva a város fejének tömérdek munkája alatt, melyet a legvégtetesebb pillanatban vett át, azon a bizonyos szeptember 13-án... A mit az ostromlók parlamentaireinek nem akartak elhinni, azt igazolta a barátságos érületű svájcziai követése, melyet Werder, a német tábornok beeresztett, hogy Strassburg nőit és gyermekeit kihozza a gránátok tüzeiből; igazolta Szedánt, a császárság bukását, a köztársaság kihirdetését: mindez nem a győző alattomos kitalálása, hanem kemény, józan igazság... Uhrich tábornok akkor elhatározta, hogy az ostromlott Strassburgban is kihirdeti a köztársaságot. A császári maire (polgármester), Humann úr vissza kellett hogy lépjen és Cécile atya, dr. Kűsz Emil orvosnár kénytelen volt a polgárság buzgó kérésére praxisa terhehez

még a maire hivatali kötelességeit is vállalni... Ennek csak két hete, — két hete, mialatt Cécilének napról-napra világosabban kellett felismernie, hogy szeretett apja nem győzi ezt a roppant áldozatot... Istenem, arra gondolni, hogy anyja után, a ki a hetekig nedves pinczében való lakástól, a bombázás alatt halálos tüdőgyulladást kapott, most még apja is áldozatává lehet ennek a borzalmas katasztrófának, a mely mintha mindent bele akarna rántani örvényébe, a mi Cécile tizenkilenczéves életében szilárd volt...

Még ez a ficzkó, ez a Louis is csak gondot okoz neki! A Lyceumban újra megkezdődött ugyan a tanítás, ha töredékesen és szabálytalanul is, mióta az ostromlók a város tulajdonképeni lövetése helyett az ostrom-arczvonala falainak lövetésére szorítottak, de tévedésből még mindig hullottak eltévedt gránátok — vagy talán a porosz tüzekek gonoszága volt ez? — az utcákba és valahányszor az apa a városházára, a fiú az iskolába ment, minden útjuk voltaképen halálos út volt. És mikor az iskolának vége volt — hát hazajött volna Louis egyenesen a rövid úton, a nélkül, hogy előbb egy óra hosszat a városban csavarogjon? Ma is — már hat óra elmúlt és ötkor vége volt a tanításnak...

Magányában Cécile, mint mindig, annak az egyetlen embernek a képéhez menekült, a kinek lényre támaszt keresett és talált, távollevő jegyese képéhez, a ki odakinn valahol az ellenség előtt állva talán már régen...

Cécile összevonta erős vállait, mintha fázott volna.

Égő szemmel bámult a szeretett férfi képére, melyet mindig magánál hordott, melynek keretét mindig felállította maga elé, bárhol ült is le. Adrien Delaroché, kapitány a kilenczedik vértés-ezredben...

Ó volt szerelme, hite, szépsége, jósága, jövője, hazája...

S arra gondolni, hogy ő is, ő is — és épen ő, most ebben a felkorbácsolt örvényben kavargó, a mely mindent körül zúg, mindent le-szaggat, mindent...

Szeretett, szép, távoli fiú...

Még érezte az első völgyényi napok gyöngéd esőjait, melyeket a vérsáillesi parkban töltöttek együtt... akkor, a mikor mindez lett, első és egyetlen látogatásukkor a fény városában...

és aztán, mikor jegyese Strassburgba jött, hogy bemutatkozzék az elzászi rokonoknak.

Igen, így volt, itt, ebben a régi csodálatos házban, őseinek három századra visszamenő tisztis képei között, ezek között a vasok bútorok között, melyek a család egész történetét testesítik meg, itt tartotta őt a rejtelmesen szép Párisból való vértés karjaiban és csókolta, egyre vágyakozóbban, egyre parancsolóbban... Hiszen esküvőjük napja egész közel volt... szeptember tizennyolcadikán kellett volna lennie, a nagy hadgyakorlatok után való napon.

És ma? Ma ez a nap rég a menyasszony mögött van... és messze egymástól, ezer borzalomtól elválasztva kellett a szerelmeseknek megérniök. Csak annyit hozhatott még tudomására, hogy Reichshofennél ott harcolt s szinte csodaképen menekült meg, ha sebesülten is, a rettentő vérfürdőből, a mely a Michel hősi brigádját megsemmisítette, Azután bezárult a vas öv Strassburg körül...

Azóta: halálos esőnd.

Csak az arcképe beszél Cécilehez, ez a kép, melynek szintén megvan a maga története.

Cécile ezt a képet leánykorában állította fel, az 1805-ből való keeses, fehérre lakkozott empire-íróasztalon, a mely a többi pompás bútorzattal együtt dédanyja örökségeként szállt rá. Mikor azonban a bombázás az egész családot rákényszerítette a pinczébe való borzalmas, hetekre szóló átköltözésre, akkor a szeretett férfi képe Cécile karjában levándorolt a dohos sötétségbe is. Különben már nem is volna meg, mert mikor a porosz gránátok megszüntek a városra hullani, mikor köhögő, lázas anyját felhozták, akkor Cécile újra belépett leány-szobájába és sikoltva dőbent vissza: az otthona romhalmaz volt! Egy gránát robbant fel benne, a dédanya, az anya drága emlékei — törmelék, szilánkok, rongyok...

Oh ti kutyák, ti hunnok ott hátul!

Te azonban megmaradtál nekem, te szeretett kép, te most már mindenem...

A szenvedélytől vonagló testtel, vágtyól és borzalomtól megrázza szorította a szegény leány ezredser keskeny, finom ajkához, remegő kebléhez a csinos rokokó-keretet a távollevő jóbarát képével.

Csitt! Louis — végre — legalább Louis!

Az öreg Josephine szidta a lépcsőn, a fiú

kinevette, feltépte az ajtót, megállt benne egész robusztus, zömök kamaszságával, durva, lapos ficzkó arczával, a melybe azonban az utolsó két hónap borzalmas élményei néhány koraérett, fanyar redőt rajzoltak, néhány éles, hegyes árnyékot festettek...

— Te Cécile — holnap ostrom lesz!

— Ki mondta?

— Raymond, barátom, Raymond...

— Istenem és akkor?

— Nem tudom — a tizenhétéves fiú a fogát

csikorgatta. Annyi bizonyos, az első porosz-nak, a ki odalent belép az ajtón, bele dőföm a zsebkezem a torkába... Mind megteszszük, megesküdtünk rá.

— Csacsi vagy! Tanuljatok inkább rendesen németül, szükségetek lesz rá.

— Eh, németül! Hát azt képeled, hogy van olyan tanár, ki most németet mert volna tanítani? Elég rossz, hogy egyáltalán iskolába kell járnunk ilyen roppant időkben! A gimnáziumi-aknak jobb. Azoknak leégett az épületük, szegény, gyalázat, hogy az a mi ócska kaszárnyánk még megvan. Mért né harcolhatnék én, odakinn a sánczokon, mint a tizenhétévesek mind? Fogd csak meg a bizetpemet, azt hiszed, én nem érek annyit, mint a fiatal párisiak 1792-ben, a kik az iskola padjáról és az inas-műhelyből szaladtak el a szabadság seregeihez?

A régi herziás alemann-vér felbuzgott a strassburgi patriczius fiában. A néje látta ezt és a szíve dagadt a büszkeségtől. De azt hitte, kötelessége anyásan csillapítani a fiút és vonagló szájjal nevetett:

— Vigyázz, kicsikém és ne csinálj bolondságot, ha majd jönnek azok a szakállas ördögök. Mert különben verést kapsz.

— Legfeljebb egy kis vér... rám bízhatod... te kislány!

Tréfás megvetéssel vágta be a fiú az ajtót felöltött nővére orra előtt.

Cécile nevetett, utána ugrott a goromba fiúnak, a sötét folyosón megragadta barna fűrténél fogva és mialatt odakünn mind mérgesebben bömböltek a Werder generális ágyú, a fekete-ruhás leány és az öcsese között, a ki kék bőrvés liceista-ruhája balkarján gyógyszerzalagot viselt, alapos dulakodás támadt. Vidám vere-

kedésben, a melyben mindkét felől hullottak az ütések és csépek, feszült ki ifjú, forró, bebörtönzött vérük. És e közben a verekedők akaratlanul az ősi strassburgi német nyelven, elődeik nyelven beszéltek, a jól nevelt francia helyett.

— Mais Mademoiselle — mais Monsieur Louis! — kiáltott megbotránkozással bele az öreg Josephine, olajlámpát tartva a kezében. Csillogó fehér főkötője alatt mintha égnek meredtek volna csillogó fehér fűrtjei.

És nevetve, lihegve, repeső hajjal és összekuszált ruhával eresztette el egymást a két nagy gyerek.

— Egészen összetépett ez a goromba fiú — haragoskodott Cécile, még mindig strassburgi nényelven és a garderobe-tükör elé állott, hogy a kis lámpa halvány világításánál újra rendezze összeborzolt verezőtöke haját. S a mint meglátta magát, a gyermekes vidáman kipirult arcot a fekete ruha fölött, a szegény forró hulláma ömlött el erőteljes, de finom vonásain és barna szeméből, a puha gyermek-arcból rögtön az asszony tekintett ki — a szenvedő, az élettől megjelzett, fiatal asszony.

— Papa még mindig nem jött haza? — kérdezte, rá se nézve a derék háziasárkányra.

— Bizony nem, Mademoiselle Cécile, még mindig nem, megint nehéz gondok lehetnek odaát a Rue Brülében — mindenki azt mondja, holnap jönnek a porosok — Stephanie a péktől hozta ezt a hírt kenyér helyett, mert kenyeret nem kapni sehoh — Jean pedig a gyógyszer-tárban volt a Place du Dômeon, egy gránát száz lépéssel az orra előtt robbant fel s a gyógyszerész is tudta, hogy halálát még fogják ostromolni a várost... óh, és mi lesz aztán, Mademoiselle, mi lesz aztán?

Igen, mi lesz aztán? Mindenféle alakatlan rémképek lebegtek a fiatal leány lelke körül — olyan képek, mint a halál és még borzalmasabbak. Hogy ilyen is van a világon! Hogy ezt megtehetik azok a szörnyetegek, azok az idegenek odakünn... Meg fogják tenni, a hogy mind azt a hallatlan, bestialis gonoszsgot megtették, a melyet két hónap óta átéltek — a tüzes villámoknak ezt az éjjel-nappali zivatarát az ingadozó város körül, az óriási lövedékeket, melyek asszonyokat, gyermekeket, aggyatóno-

kat darabokra téptek, egész házsorokat a föld-del egyenlővé tettek — és közte Kűsz professzor minden vagyonát, keservesen, egyenként megszerzett tizenegy bérházát a Rue des Pierresen, — a nyilvános épületek égését, az új templomét pótolhatatlan könyvtárával, közte van Elzász kincse a Hortus deliciarum, az odilienbergi apátnő, a jámbor és tudós Landsbergi Herad naivan elragadó mesterműve... és végül még a Münster fedélszékét is elemészttette a tűz, egy vakmerő golyó a kereszt-rózsát is taláta, úgy hogy panaszosan félrebillent, ferdén és be-omlásal fenyegetve, úgy hogy már csak a vil-lámhárító rúdja tartotta.

Mindezt megtehették azok odakinn — mi maradt még hátra? Mit lehet még várni tőlük?

Hát még nem elég a gyűlölet, a düh, a fel-háborodás és irtózat, a mit minden strassburgi szívében fölkeltek?

Kűsz Cécile, mikor így elmélkedett, megint visszatért megfigyelő helyére, a közös lakó-szoba ablakához. Az öcsese is utána ment, most már illedelmesen és megokosodva. Némán állott a másik ablaknál s a két testvér szótlánul és mozdulatlanul nézett ki az ablakon az utcára. Apai házuk egyike volt a kisebbeknek ama nemes formájú rokokó-paloták közt, melyekkel az elzászi nemesség luxus és reprezentációs igénye telerakta a középkorias várost. Mióta a forradalom viharai végigtomboltak az ország és mindent, a mi a nemességhez tartozott, átsodortak a Rajná, Németországba, azóta ezeknek a feudális kastélyoknak a nagyobbjait átalakították középületekké, a kevésbé jelen-tékenyek magánemberek tulajdonába mentek át. Így az előkelően csendes ház is a Münster-utcában. Homlokzata néhány méternyire bel-jebb volt, mint a jobbról-balról álló szerezny polgárházak s keskeny, kerttel beültetett elő-udvar volt előtte, melyet egy alacsony fal és egy több mint négy méter magas, erős négylű vasrudakból készült díszkerítés választott el az utcától. Az ilyen lakóház épen elég jó volt egy olyan ós-strassburgi patriczius-család úri büsz-keségének, mint a Kűszök, kiknek története több mint négy évszázad óta a legszorosabban össze van forrva szülővárosuk sorsával.

Belül a szobában persze csak a polgári kénye-

MACEDON ÖNKÉNTES CSAPATOK BEVONULÁSA KUMANOVÓBA. — Jelfy Gyula, a harcstörre kiképzőt munkatársunk felvétele.

NIKITA MONTENEGRÓI KIRÁLY MEGÉRKEZÉSE A LYONI PÁLYAUDVARRA.

lem szelleme uralkodott. A virágos tapéta hátterén, melynek divatos fényét a falba beeresztett régi rokokó-tükör aranyozott keretével kellemesen és előkelően szakította meg, a vasos, ósrégi butorok nehézkes szoliditással emelkedtek ki: sokkal régebbi időből valók voltak, mint a ház és arra emlékeztettek, hogy egy bizonyos Küss Anzelmus egyike volt Strassburg szabad bírói város utolsó ítélőmestereinek.

Ebben az emlékekkel teljes környezetben várták az ősi polgári nemzetség legfiatalabb ivadékai apjukat, a kinek vállára a még friss özevgyi fájdalom kívül még a felelősség is nehezedett az egész vassal körülvevett, sors-sújtotta városért... s közben, mint már hetek és hetek óta, hallgatták az ágyúzás tompán ideozó dörgését, a melytől az ő jöltük is romba dől. Szívós haraggal végezték odaát a támadási arcvonalon Werder tábornok útegei erőszakos munkájukat: beleomlasztották a Vauban építette várfalak utolsó csonkjait az árkokba, hogy teret nyissanak és hidat építsenek a rohamra... De csitt — mi ez most?

Némán bántuk a testvérek egymás elfehéredett arcába, szinte megkövülten hallgatózta. Mi történt? Mi új borzalom? Mi az? Nem — semmi sincs — csak elmúlt valamik — valami hiányzik... valami, a mi már hetek óta mindig megvolt... végtelen idő óta... Az ágyúzás elhallgatott.

Elhallgatott, mintha elvágta volna — elhallgatott, mintha a németek ostrom-ágyúi alatt hirtelen megnyílt volna a föld és elnyelte volna őket...

Cécile rémületől halvány száján lassankint egy szó alakult, kicsöppent az összeszorított ajkról, mint a mézga a sebből, melyet a fejsze-csapás ütött a fenyőfán.

— C'est l'assaut — ez a roham...
— Lehet — mondta a fiú vaczogó fogakkal — lehet hogy... lehet valami más... talán a...
Nem tudta a szót kimondani.
— Ha az volna — hebegte Cécile — akkor a Münster tornyán a fehér zászlónak...

Louis Napoléon már kinn volt a szobából, fel-futott a masszív, sötét faragott tölgyfalépcsőn az első emeletre, beugrott a szülei hálószobájába, melynek magas, keskeny ablakai a hátul levő udvarra nyíltak, félretépte a sűrűn elzártselyemfüggönyöket és lám! Magasan a csúcsos fűdelek, a számtalan padlásablakok, a golyafésszekkel megrakott kémények fölött csöndesen és ünnepélyes szigorúan állott Münster tornya... és jobboldali melléktornyoskájáról hosszan és sápadtan az alkonyati napfényben, a mely áttört a nyugati ég nehéz felhőin, ott csingótt hosszan és mozdulatlanul, mint egy halotti lepedő, a fehér zászló.

Ekkor már Cécile is az öcsese mögé lépett. Valami, a mi olyan volt, mint egy tasztás, egy dőfés a nyakukba, összedobta a testvéreket. A fiú feje a nővére mellére hanyatlott. Mélyen felzokogtak, lelkük legmélyén érte őket a sors-

döntő óra mennykőcsapása. Ez már nem volt homályos sejtélem, villámszerűen hirtelen felismerés volt: ez a pillanat az élet legmélyebb mélységeibe vágott bele.

A két fiatal ember úgy érezte, mintha meg-ingott volna a talaj lábuk alatt — az apai ház, a szülőváros, a haza szent földje...

Halkan belépett az öreg Josephine is, levélborítékkal a kezében. Mikor meglátta a fiatalokat így összeülekezve zokogni, nagyon meg-rémülve lépett közelebb. És most meglátta ő is... és az öreg nehézkes asszonyszemély le-esett a legközelebbi székbe, öreg, redős arcára húzta a kötényt és hangosan felsírt.
— Oh jaj, jaj... végünk van... szegény Strassburg... szegény Franciaország... szegény, szegény...

A nyitott ablakból behallatszott a cseléd-szobából a cselédlányok jajgatása, Jean szörnyű káromkodása... És kinn az ablakokban, a szomszédházak keskeny udvarain túl síró asz-szonyi arcokak és dühösen öklöbe szoruló férf-öklöket lehetett látni... Jajgatás, káromkodás remegett végig az egész sors-sújtotta városon... Két hónapig viselte a hallatlan borzalmat, a hazáért, Franciaországért, — és most, minden hiába volt... Mint a császárság, a köztársaság is cserben hagyta Franciaország leghívebb, legáldozatkészebb leányát — és most összeom-lott az ellenállása... most már az idegenek kezében van... a gyűlölt evábok kezén...

Mikor az öreg cseléd felzokogott, a testvérek odafordultak, az öleléskülből kibontakoztak. Levél? Ez a szó belemarkolt Cécile szívébe — nem tudott urrá lenni az együgyű képzelődésen, melyet újra fölkellett benne minden levél, a mely a házba jött, — végre hír Adriéntől... Nevetséges... de mégis mindig megragadta, mindig...

Néhány sor volt apjuktól, csaknem olvashat-lanul odafirkantva:

„Gyermekeim, most jelenti Ulrich parancs-nok a város házára, hogy minden további ellenállás ezáltal van. Ki fogja tűzni a fehér zászlót s Valentin prefektust és engem kér, hogy kísérjük őt az ellenséges táborba, hogy még ma éjjel megállapítsuk a kapitu-láció feltételeit. Csak késő éjjel fogok haza jönni. Ha nem vagytok nagyon fáradtak, vár-jatok meg. Szeretnék még látni. Papa.”

Hosszú és szörnyű volt az éjszaka. A testvé-rek a szalonban ültek a petroleum-lámpa villá-gánál, a melyben rég hozzászórtak, mióta a körülzárás kezdetekor a gazométereket kinyi-tották és a gázt kiboesátották belőlük. Az öreg Josephine hasztalanul zsörtölődött, a fiatalok alig érintették a vacsorát. Hallgatva ültek egy-más mellett, fáradtságosan küzdöttek a roppant fáradtság ellen, a mely fiatal, elhasználatlan szervezetükön urrá akar lenni.

— És mi lesz most? — riadt fel hirtelen Louis Napoleon tompa töprengéséből.
(Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI.

Február 17. A Strypa mentén eredménytelen orosz repülő-támadások. A Kormin-patak mentén Berestianytól délre orosz felderítő osztagok táma-dásait könnyű szerrel visszavertük. A nyugati harcztéren nincs jelentékeny esemény. Az olasz harcztéren az ágyúzás főleg a Canale-völgyben levő helységek, a Rombon-terület és a tolemini és görzi hidfők ellen irányult. Az ellenségnek a Monte san Michele ellen megkísérelt támadását visszavertük. Polánál a hadikikötő külső övének védőütegei leszedtek egy olasz légi járművet. A pilótát és megfigyelőt tisztet elfogták. A dél-keleti harcztéren nincs újság.

Február 18. Az orosz harcztéren nincs lényeges esemény. A nyugati harcztéren az angolok újra megkísérelték, hogy Yperntől délkeletre állásaikat visszaszerezze. Veresen visszaverték őket. Lens-től északnyugatra és Arrastól északra német csapa-tok sikeres robbantásokat végeztek. Egy kis német osztag egy éjjeli vállalkozása alkalmával, a melyet a fouquevillersi angol állás ellen Albert-től északra intéztek, néhány fogolylyal és egy gép-fegyverrel tért vissza. A Sommetől közvetlen délre ujonnan harcbevett francia csapatok támadása a németek tüzelésében összeomlott. Az arcvonal többi részén élénk tüzérségi harcok voltak; egybe-ekben nevezetesebb esemény nem történt. Flan-driában ellenséges repülők éjjeli támadásait a né-met repülők azonnal Poperinghe bombázásával viszonozták. Az olasz harcztéren a tüzérségi tevé-kenység általában gyengébb volt. Malborgeth köz-ség ura az ellenség tüze alatt állt. A Rombon-terület előterének kikapartása alkalmával 37 fog-lyot ejtettünk és egy gépfegyvert zsákmányoltunk. Több olasz század támadást visszautasítottuk. Oslavijánál a legutóbbi harcok óta 7 gépfegyvert, 2 aknavetőt és 1200 puskát szállítottunk be. A délkeleti harcztéren egy a mi vezetésünk alatt levő és osztrák-magyar csapatokkal megerősített alban csoport megszalta Kavaját. Az ottani hely-őrség, Esszad pasa csendőrei, az elfogatást csak azzal kerülhették el, hogy hajón menekültek. Feb-ruár 16-án reggel egy tengeraljárónk Durazzo előtt megtorpedozott egy francia gőzöst, a mely erre zátonyra szállt. Az oroszok Kis-Ázsiában elfoglalták Erzerumot.

Február 19. Az orosz harcztéren nincs újság. A nyugati harcztéren Yperntől délkeletre a né-metek az erős tüzeléssel előkészített angol táma-dást tegnap is megküszölték. Az Arrastól északra és északkeletre eső szakaszokon aknavető- és kézi-gránátharcok voltak. A németek megszállottak egy általuk robbantott tölcser. Az Aisne és a Maas közti arcvonal helyenként erős ellenséges tüzérségi és aknavetői harcok voltak. Egy nagyobb robbantással a németek szétrombolták a Combres-magaslaton lévő francia állásokat egy részét. Lar-gitzentől északnyugatra (közel a francia határhoz, Altkirchtől délnyugatra) német osztagok az ellen-séges állásba benyomultak, szétrombolták az el-lenség védelmi műveit és akadályait és néhány fogolylyal, valamint két zsákmányolt aknavetővel tértek vissza. Német repülők sikerrel támadták meg az abeelei (Poperinghétől délnyugatra) repülő-teret, valamint ellenséges vasuti telepeket. Az olasz harcztéren a tirosi harcvezetési ellenséges tüzérsége Fontanedo községet a Judikáriákban és a Col di Lana szakaszt tartotta tűz alatt. A Su-gana-területen az olaszoknak egy a Collora ellen (Borgótól északnyugatra) intézett támadását vissza-utasítottuk. A karintiai határvidéken Uggowytz község, a tengermelléken a Mrzi Vrh és a Monte San Michele élénkebb tűz alatt állt. Egy olasz repülőrajnak tegnapi Laibach ellen intézett vál-lalkozása siralmas lefolyású volt. A repülőjárművek legnagyobb része már harcvezetési pontoknál vissza-térésre kényserült. Három elérte Laibachot és egy ottani kórház közelében és a környék több községére minden eredmény nélkül bombákat do-bott le. A visszatérés alkalmával repülőink az olasz gépeket megtámadták és egy Coproni-féle harczi repülőjárművet leszállásra kényszerítették. A délkeleti harcztéren nincs különösebb esemény.

Február 20. Az orosz harcztéren nincs újabb esemény. A nyugati harcztéren az Yser-csatorná-nál, Yperntől északra, az angolok állását a németek mintegy 850 méternyi arcvonalzsélesség-ben rohammal elfoglalták. Az ellenség minden kí-sérlete, hogy éjszakai kézigránáttámadásokkal árkaikat visszaszerezze, megküszölt. Harminez fogoly maradt a németek kezén, Loostól délre élénk harc fejlődött. Az ellenség egyik a németek tölcserének széléig nyomult elő. Hebuternetől délre (Albert-től északra) egy kisebb sikeres éjjeli harc alkal-mával néhány angol elfogták. A többi arcvonal-on lényeges esemény nem történt. A Peronnetől keletre lefolyt légiharcban lelőttek egy angol két-fedelűt, a mely két gépfegyverrel volt felszerelve. A bennlők meghaltak. Német repülők az ellen-ség északi arcvonalát mögött számos helységre, valamint Luneville városára bombákat hajítottak.

Német tengerészeti repülőgépek február 20-án számos bombát dobtak a furnesi repülőtérré és csapattáborukra, La Pannetól. A repülőgépek sértetlenül tértek vissza. Az olasz harcztéren a Ju-dikáriákban Carriola erődünk (Lardarónál) nehéz mozsarak tüze alatt állt. Az Isonzo-harcvezetési arcvonalon a tüzérségi harc tart. A délkeleti harcztéren Bazar-Sjak előtt az olaszok egy előretolt állását foglaltuk el. Odább délre csapataink egészen közel jutottak az ellenségnek Durazótól délkeletre lévő harcvezetési pontjához. A mi oldalunkon küzdő alban csoportok megszállták Berat, Ljunsját és Pekinjét. Ezekben a községekben Esszad pasa több mint 200 csendőrt fogták el.

Február 21. Osztrák-magyar osztagok tegnap este az oroszokat Kozlovól délkeletre a Strypa mentén egy előretolt állásból kivetették. A repülők mind-két részről fokozott tevékenységet fejtettek ki. A nyugati harcztéren Yperntől északra a németek visszautasították az angolok egy kézigránáttáma-dását, a melyet a csatornánál lévő új állásuk ellen intéztek. Az ellenség Loostól délre egy robbantási tölcserben elfoglalt német állástól kénytelen volt visszahúzódní, a Lens-Arras uton pedig hiába támadott. Német repülőgéprajok több ízben észlelt jó eredménnyel támadták az ellenségnek hátrább fekvő telepeit, többek között Furnesban, Poperinghében, Amiensben és Lunevilleben. Német ten-gerezeti repülőgépek támadást intéztek az angol partok ellen. Bőségesen és új eredménnyel bom-bázták a Dealben lévő gyártelepeket lowestofti vasuti és kikötőberendezeket, úgyszintén a gép-fegyvert. A lowestofti főpályaudvart és a kikötő-telepeket többször eltalálták. A gázgárat egy bomba hatása következtében rombadott. Downsban két tartálygőzöst bembáztak. Az ellenséges tűz és az ellenséges repülők üldözése dacára az összes repülőgépek épségben érkeztek vissza. Az olasz harcztéren nincs nevezetesebb esemény. A délkeleti harcztéren alban osztagok osztrák-magyar tisztet vezetése alatt Kavajától nyugatra elérték az Adria partját.

Február 22. Az orosz harcztéren nincs jelen-tekeny esemény. A nyugati harcztéren a számos ködös nap után tegnap kitisztult időjárás az arcvonal több pontján élénk tüzérségi tevékeny-séget tett lehetővé. Így a Labassés-csatorna és Arras között, a hol Souchezről keletre a németek határos tüzelései után a francziák állásából 800 métert rohammal elfoglaltak és hét tisztet és 319 főnyi legénységet elfogtak. A Somme és az Oise között, az Aisne-fronton és a Champagne

több pontján is nagyban fokozódott a harczi tevékenység élénksége. Tahuretól északnyugatra a francziák kézigránáttámadása megküszölt. Végül a Maas mindkét oldalán lévő magaslatokon Dun-tól felfelé tüzérségi harc indult meg, a mely több helyen jelentékeny erejűvé fejlődött és a legutolsó éjszaka sem szünetelt. A mindkét fél részéről fel-szálló repülők közt számos légi ütközetre került a sor, különösen az ellenséges arcvonal mögött. Egy német léghajó ma éjjel Revigny-nél áldozat-tául esett az ellenség tüzelésének. Az olasz harc-téren az Isonzo-harcvezetési arcvonalon, de külö-nösen Plavanál a tüzérségi harcok meglehetősen élénkek voltak. Egyik repülőrajunk Lombardiában gyártelepek ellen támadást intézett. Két repülő-jármű ez alkalommal felderítés céljából Milanóig halott elő. Egy másik repülőrajunk a Garda-tó melletti Desenzano kikötőtelepeit és az ottani olasz repülőállomást támadta meg. Mindkét bom-bázás alkalmával az egyes tárgyakon számos ta-lálatot figyeltünk meg. Az ellenség heves tüzér-ségi tüzelése dacára az összes repülőjárművek épségben tértek vissza. A délkeleti harcztéren nincs esemény.

Február 23. Tarnopoltól északnyugatra biztosító csapataink az oroszoknak a már ismételten említett előretolt tábori őrszancaink ellen intézett előre-töréseit verték vissza. A nyugati harcztéren a Souchezről keletre február 21-én a németek által elfoglalt árkok közelében végrehajtott robbantás az ellenség állását jelentékenyen megrongálta. A foglyok száma itt 11 tisztet és 348 főnyi legény-ségre emelkedett. A zsákmány 8 géppuska. A Maas-magaslaton a tüzérségi harcok nem csökken-erővel tovább folytak. A folyótól keletre a né-metek megtámadták azt az állást, a melyet az ellenség körülbelül Consenvoye-Azannes falvak magasságában másfél hét óta az erődítési művé-szet minden eszközével kiépített, hogy a Veuve északi részén a németek észekötöttései szem-pontjából kényelmetlen behatás biztosítson ma-gának. A támadást 10 kilométernél nagyobb szé-lességben és 3 kilométer mélységben vitték keresz-tül. Az ellenség igen jelentékeny, véres veszteségek mellett több, mint 3000 foglyot és még át nem tekinthető hadianyagot vesztett. Felsőelzásban Heideweilertől nyugatra támadásunk eredmény-ként elfoglalták az ellenség állását 700 méter szélességben és 400 méter mélységben, a mely alkalommal 80 fogoly jutott kezünkre. Az olasz harcztéren a tengermelléki harcvezetési arcvonal-on élénk tüzérségi harcok tovább tartanak. Az ellenség

vonalai mögött több helyen nagyobb tűzvézést figyeltünk meg. A délkeleti harcztéren Durazótól délkeletre az ellenséget egy előretolt állásából ve-tettük vissza. Egy osztrák-magyar repülő a durazói kikötőben fekvő olasz hajókra bombákat dobott. Egy szállítóhajón tűz támadt és a hajó elsüllyedt.

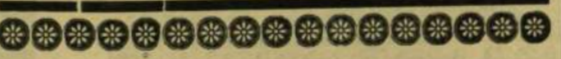
Új regényünk. Mai számunkban, miután Hey-king grófnó finom és érdekes kis regénye a leg-utóbbi számban befejeződött, új regény közlését kezdjük. A mai német regényirodalom egyik leg-szenzációsabb termékét választottuk ki e célra, Walter Bloem: *Az elvesztett haza* című nagyszabású regényét, mely még közvetlenül a háború előtt íratott, de már a háborúban jelent meg s a há-bo-ris események során különös aktualitást nyert. A regény Strassburg és általában Elzász francia érzelmű lakosságának lelki állapotát írja le az 1870-iki német hódítás hatása alatt: azt a mely lelki megrendülést, a melyet ez a történelmi ese-mény okozott nekik, a hódítókkal szemben való érzelmeiket a kezdetben féltelen gyűlölettel a belenyugvásig. Olyan téma ez, a mely a mai háború során is aktualitást nyer nem egy ország lakosságában. A német író megértéssel tárgyalja a francia érzelműek szenvedéseit, nemzeti és faji gyűlölködéstől mentesen, de egyuttal természetesen megmutatja a németek igazát is. Mindez pedig egy érdekes és kitünően szövegtől történeten során folyik le, a melyben széles tere nyílik a szerelem-nek is. Színes képek Strassburg ostromáról, a német eredetű, elfranciásodott polgárok életéből, az ostrom után bekövetkezett mozgalmak katonai életből a regényt ritka érdekes olvasmányává tes-zik. A német közönség példátlan érdeklődését — a regény eredeti kiadásából rövid idő alatt százezer-nél jóval több példány kelt el — igazolni fogja a magyar olvasó is.

A Jó Pajtás, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja február 27-iki legújabb szá-mába *Abrányi Emil* irt verset, *Kriály Gyula* el-beszélést *A bárjai kéményseprő* címmel, *Sebők Zsigmond* folytatja *Dörnyögő Dömötör kalandjait* az olasz harcztéren, *Berényi Lászlóné* kedves kis történeteként mond el, egy szép mese a gombakirály háborújáról szól, *Elek nagyapó* A szegények átka címmel mond mesét, *Enárdi Béla* pattogó ver-sekben, mulattató képekkel mutatja be teli sétá-ját az állatkertben, *B. Indali Etelka* folytatja *A Szentmiklóssy-fiúk* című regényét. A rejtvé-

Smyrna szőnyeg
kézvel varrott, teljesen új, gyönyörű min-tázattal, 3 méter széles 4 méter hosszú
1000 koronaért
a készítőnél eladó.
Budapest, VIII., Baross-utca 66. III. em. 11.

Alapítva 1810-ben. **Haltenberger Béla Kassa**
ruhafestés, vegytisztítós, gallértisztítós.
A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN.
Gyász esetben ruhafestés feketére és egyen-ruhák tisztítása soronkívül. :
Telefon: József 2-37.

LOHR MÁRIA
A főváros első és legnépszerűbb csipkésztítő, vegytisztító és kelmfestő gyári intézete.
(KRONFUSZ)
GYÁR és FÜZLET:
VIII., Baross-u. 85.
Telefon: József 2-37.
Fűzők: II. Fő-u. 27. IV. Eszék-ut. 14. Kecskeméti-u. 14. V. Harmad-u. 4. VI. Teréz-áru 29. Andrássy-ut 16. VIII. József-árt. 2.

MEGJELENT
a
Budapesti
Cím- és Lakásjegyzék
XXV. I. ÉVFOLYAM. **1916.** XXVII. ÉVFOLYAM.
Ára vászonkötésben 32 korona.
Kiadja a Franklin-Társulat.
Kapható minden könyvkereskedésben.

Milyen lesz Európa térképe
a központi hatalmak végleges győzelmé után és milyennek szerelné azt az entente látni?
E térképeket tartalmazza a Magyar Földrajzi Intézet r.-i. kiadásában megjelent
1916. ÉVI ZSEBATLASZ
melyben ezenkívül 25, a háborúval kapcsolatos, mindenkit érdekítő föld-rajzi, közgazdasági, politikai és statisztikai vonatkozású közlemény, naplár. 11 szöveg közé nyomott és 4 nagy, hat színben nyomott térkép is van. Ezek:
1. Olaszok által követelt területek térképe.
2. Egész Olaszország térképe.
3. Galicia térképe.
4. Bulgária, Szaloniki és környéke térképe.
Ára 3 korona.
Megrendelhető: A Franklin-Társulat MÉINER VILMOS-félc könyvkiadóhivatalából, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

nyek, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A „Jó Pajtás”-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyed évre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal, IV. ker. Egyetem-utca 4.

HALÁLOZÁSOK.

Hósi halált haltak: Flammenbergi BRENNER ERNŐ a 32. közös gyalogezred századosa, beosztva a 302. honvédegyezredbe, zászlóaljparancsnok, a hadi-ékkíményes katonai érdemkereszt tulajdonosa tizen-nyolcz havi harcztéri szolgálat után, a bukovinai Rarance mellett. — LOSONCZI PÁL, a 6-ik honvédegyezred főhadnagya, 30 éves korában, Bukovinában. — TAKÁCS ERNŐ, a cs. és kir. 62. gyalogezred főhadnagya, a Signum Laudis tulajdonosa, Kosuticán, 28 éves korában. — DR. KOMKA JÓZSEF csikszépvízi járásorvos, közös gyalogezredbeli tartalékos főorvos, 82 éves korában hivatásának buzgó teljesítése közben szerzett súlyos betegsége következtében. — DR. GOMBA KÁROLY tanár, a 9-ik honvédegyezred zászlós, az ezüst vitézségi érem tulajdonosa, 26 éves korában, az orosz harcztéren. — GAÁL SÁNDOR harmadéves gépészmérnök, műegyetemi hallgató, honvédezászlós, az aknavető-osztag vitéz parancsnoka, Rarance mellett.

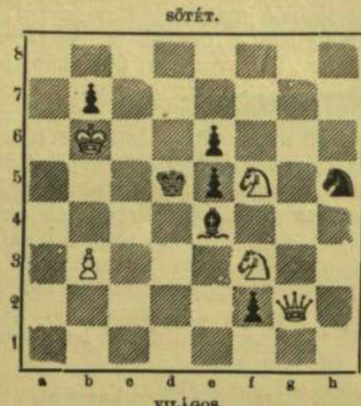
Elhunytak még a közelebbi napokban: Barankai DEMJANOVICH ENDRE munkács-egyházmezei t. kanonok, dolhai görög katolikus esperes lelkész, 80 éves korában Dolhán. — KNY ANTAL székesegyházi kanonok Nagyváradon, 83 éves korában. — SZAKVÁRI LIPÓT, a bélyei kir. hercegi uradalom nyug. titkára 80 éves korában, Pécsen. — CHECHITZKY JÓZSEF apát, a ki tíz évig ubrezsi plébános, 23 évig tibai esperes-plébános volt, 70 éves korában, Ungvárott. — SZABÓ IMRE miniszteri tanácsos, a Lipót-rend lovagja, 60 éves korában, Egerben. — SZENTKATOLNAI BIRÓ BÉLA nyug. főszolgabíró, 60 éves korában, Lugoson. — NEUMANN JÓZSEF, 58 éves korában, Újpesten. — RÉVKOMÁROMI PAUKA SÁNDOR, Ludovika akadémikus 17 éves korában, Budapest.

Szakuli HÁZY ZSIGMONDNÉ, szül. Festetics Sarolta grófnő, 78 éves korában, Dunaharasztn. A megboldogultat, a kikben Festetics Andor gróf, Hoitsy Pálné, Festetics Marcell gróf és Festetics Géza gróf alpolgármester testvérüket gyászolják. — RAAB GÉZÁNÉ szül. Grünfeld Malvin, Raab Géza dr.

győri ügyvéd felesége, Budapest. — MAROSI KÁROLYNÉ, szül. boronkai Boronkay Etelka, Budapest. — KASSAY PÉTERNÉ, szül. daruvári Daruvary Laura 58 éves korában, Budapest.

SAKKJÁTÉK.

2993. számú feladvány Braune Besztől, Bécs.

Világos indul és a harmadik lépéire mattot ad.

2989. számú feladvány megfejtése Feigl Mikstól, Bécs.

Világos. Sötét. 1. Hb2-a1... c6x d5 2. Vc1-e8 stb. 1. ... Ba4 x d4 2. Bh1 x h5 stb. 1. ... f6 x e5 2. Vc1-g5 stb.

2990. számú feladvány megfejtése Berger Jánostól, Grác.

Világos. Sötét. 1. e2-c4... Fa5 x e4 2. Vd7-e8 stb. 1. ... Fa5-e8 2. Vd7 x e8

Helyesen fejtették meg: A „Budapesti Sakk-kör (Budapest). — Hoffbauer Antal (Lipótvar). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Bácsi Péter (Budapest).

Szerkesztői üzenetek.

Ejtel fákó kapuja. Ez bizony nagyhangú szavak zür-zavarja, a mely mögött kevés és sekélyes az értelem.

A mult. Vannak filozófiai gondolatai, de nincsenek költői formái, melyekbe öltöztette őket.

Itáliához. Kissé elkésett megbotránkozásával az olasz árusítás miatt a különben is a mérges káromkodás még nem költemény.

EGYVELEG.

* A japán atléták. A dsziu-dzsicu révén pár év előtt világhírű lett a japán testedző sport, az orosz háború óta pedig, a melyben olyan fölényrel győztek a japánok, a közönség hajlandó azt hinni, hogy minden japán egy-egy akrobata. Ez azonban tévedés, mert ezek a sárگا arzu, mandula szemű emberek általában kicsiny termetűek és köztük az atléta ritkaság. Ellenben, a ki aztán nagyobb termetű és a sportra adja magát, abból valóban félelmes erejű izomember lesz. Az ilyenek régenten Japánban külön kasztot alkottak, a melynek előjogai voltak. Ezeket azonban a két év előtt elhalt Mueuhitó császár megszüntette. Japánban jelenleg nincs több, mint 3-400 atléta, a mi egy közel 40 millió lakost számláló modern államban csekélyesség.

Üzenet a táborból... és a Három hervadt rózsza című bűbájosan szép dalok hangjegyei, zongorára és énekre már megjelentek. Ára 2 korona. Kapható minden zeneműkereskedőnél. Ugyanezen dalok beszélő-géphanglemezen is beszerezhetők, amelyeket Király Ernő énekel gyönyörű széken ifj. Berkes Béla udv. cigány zenekísérete mellett. E mesésen sikerült felvételű hanglemez, valamint a hangjegy is Wágner „Hangszer Király”-nál kapható, a világhírű Columbia hanglemez- és beszélőgépgyár főelárúsítójánál (Budapest, József-körút 15). Dalszöveges lemezmuort kívánatra ingyen.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 4-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Örök törvény.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármege-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

MATTONI-FELE GISSHÜBLER természetes égvényes SAVANYÚVIZ.

RENDELÉSNE! SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI.

Vérszegénység, ideges fejfájás, anémia ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek ajánlják ROZSNYAI VILÁGHÍRŰ VASAS CHINABORÁT

Magyar Könyvtárt A FRONTRA! 10 füzet; tartalmaz 64 kitűnő elbeszélést és 3 koronába kerül, tábori csomagolással együtt. Mindenütt kapható!

Kalodont uj csomagolás. SARG F. A. FIA és TSA WIEN IV. BERLIN.

ISMERETTERJESZTŐ KÖNYVTÁR

A modern természettudomány és technika legnagyobb vívmányainak ismertetései kiváló szakemberek tollából, mindenki számára érthető módon. Új kötetek

A MODERN KÉMIA

A kémiai tudomány fontossága még sohasem vált annyira mindenki számára érthetővé, mint most, amikor a háborúban elért sikereinkben oly nagy része van a német kémiai tudomány óriási fejlettségének. A háború eredményeképp biztos várható a kémia iránti érdeklődés nagy fellendülése s ezért épen jókor, aktuálisan jelent meg e kötet, a mely a kémia eddigi eredményeit nagyon népszerű, mindenki számára megérthető s mégis teljesen tudományos színvonalon álló összefoglalást adja. A könyvet, melynek szövegét sok értékes kép és ábra illusztrálja, egy kiváló magyar szakember, Unger Emil dr. ford. Philip C. James nagyhírű munkájából. A Franklin-Társulat kiadása.

Ára kötve 8 K.

Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Vadászsportot űző hadbavonultak

hozzátartozói rendeljék meg részükre a

„NIMRÓD”

KÉPES VADÁSZLAPOT

(állandó havi melléklete

„A vadászeb”

című kynologiai szaklap), melyet utánuk küldünk a harcztérre, kórházba, üdülőtelepre. — Nagy örömet és szellemi szórakozást nyújtanak vele vadászhozzátartozóinknak odakinn a fronton.

A «Nimród» megjelenik minden hó 1-én, 10-én és 20-án. Előfizetési ára («A vadászeb» cz. melléklettel együtt) egyévre 12 K, félévre 6 K, negyedévre 3 K

Mutatványszámokat szívesen küld a „Nimród” szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Ugy a nagy közönséget, mint az összes ismételőket tisztelettel értesítjük, hogy a valódi

Diana krém Diana szappan Diana puder

1 korona 50 filléres árakban többé nem kapható.

Ehelyett forgalomba jött:

Diana krém Diana szappan Diana puder

2 koronás árakban.

Az árak nem emelkedtek, mert a

Diana krém sokkal nagyobb tégelekben Diana szappan sokkal nagyobb darabokban Diana puder sokkal nagyobb dobozokban

jöttek a forgalomba, mint az 1 korona 50 filléresek voltak.

A kis Diana krém A kis Diana szappan A kis Diana puder

ugy mint eddig

60 filléres

árakban tovább is kapható és pedig a legfinomabb kivitelben.

Diana Kereskedelmi R.-T. Budapest, V., Nádor-utca 6.

Mindenütt kapható

A legjobb és legpontosabb magyar nyelvű HÁBORÚS TÉRKÉPEK

- 1. Európa háborús kizítérképe a szövetséges, ellenséges és semleges államok külön színezésével, 42x50 cm nagyságban, 6 színben nyomva K 40
2. Oroszország háborús kizítérképe 4 színben nyomva, 42x50 cm nagys. K 30
3. Galicia háborús térképe több színben nyomva K 60
4. Nyugat-Oroszország háborús kizítérképe 6 színben nyomva, 42x50 cm nagyságban az összes helynevekkel K 80
5. Olasz háborús kizítérképe, színes K 1-
6. Bolgár hadszíntér és a Dardanellák térképe, színes K 1-
7. Közép-Európa térképe zsebalakban, színes K 150
8. Európa háborús falitérképe, 92x120 cm nagyságban, 5 színben nyomva K 2-
9. Balkán félsziget nagy falitérképe, 100x160 cm nagyságban nyomva, hegy-vízrajzi és politikai kiadás K 3-
10. A világ háborús térképe, 200x96 cm nagyságban, 5 színben nyomva K 5-

E térképeket szállítja a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel, ha a rendelés a 4 koronát meghaladja

a Franklin-Társulat MÉHNER VILMOS-féle könyvkiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

TARTALMA Rutkai Ruttkay Vilmos új könyve: A VILÁGHÁBORÚ Olaszország, a Balkán és Ausztria-Magyarország A szerző ebben a könyvben komoly tanulmányok alapján a monarchiának Olaszországhoz és a Balkán államaihoz való viszonyát fejtegeti, végül pedig rámutat arra a fontos szerepre, mely a monarchiára vár. Rendkívül sok tanulságot meríthetünk e könyvből, mely a magyar háborús irodalom egyik legértelmesebb terméke. A Franklin-Társulat kiadása Ára 6 korona Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI. ker. Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

AKIK SZERETIK
GYERMEKEIKET,
FIZESSENEK ELŐ
SEBŐK ZSIGMOND
és BENEDEK ELEK

JÓ PAJTÁS

képes gyermeklapjára.

- A JÓ PAJTÁS érdekes, mert elbeszéléseit, regényeit, meséit, verseit a legjobb magyar írók írják a gyermekek számára.
- A JÓ PAJTÁS tartalma gazdag, mert minden számában megvan minden, amit a gyermek olvasni szeret.
- A JÓ PAJTÁS szép, mert képeit jeles magyar művészek rajzolják.
- A JÓ PAJTÁS minden héten megjelenik, mindig új, egyre kedvesebb tartalommal.
- A JÓ PAJTÁS minden karácsonyra gazdag tartalmú és díszes kiállítású almanachal lepi meg olvasóit.
- A JÓ PAJTÁS rejtvényeinek megfejtői értékes könyvjutalmakat nyerhetnek a soroláson.
- A JÓ PAJTÁS olcsó, mert előfizetési ára negyedévre csak 2 korona 50 fillér.

Előfizetéseket elfogad minden könyvtáraknál.
Mutatványszámot ingyen küld mindenki, aki kér:
a JÓ PAJTÁS kiadóhivatala
Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

a címe
AAGE MADELUNG
egyik legszebb elbeszélésének. Megjelent a Magyar Könyvtárban.
Ára 60 fillér.
Mindenütt kapható!

MAGYAR KÖNYVTÁR

Az 1870-71-diki

NÉMET-FRANCZIA HÁBORÚ

teljes leírása
Dr. MIKES LAJOS-tól.

Ára 60 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrásy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrásy-út 21. és minden könyvkereskedésben megrendelhető:

MIKSZÁTH KÁLMÁN ÉLETRAJZA

Irta VÁRDAI BÉLA

A nagynevű író egyetlen részletesebb életrajza. Mikszáth arcképeivel díszítve és csinos kartonkötésben.

Ára 2 korona 50 fillér.

AZ UNIVERSUM HÁBORUS KÖTETE

Szerkesztette dr. HANKÓ VILMOS.

Haditechnikai olvasmányok:
a szárazföldön, a vizen,
a vízben és a levegőben
vivott harcok
fegyvereinek
a leírása,
azoknak

A hadi technika csodái.

a
tech-
nikai cso-
dáknek a be-
mutatása, a me-
lyekkel a mai háború
a világot meglepte, a
harcszintereknek, a hadsereg
táplálásának, beteg katonák el-
látása módjának az ismertetése;
a természettudományok, a földrajz
és az egészségügy köréből való
olvasmányok.

Ára vászonkötésben 8 korona 50 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrásy-út 21.

Hogyan züllött el az orosz hadsereg?

Erről ad számot a Magyar Könyvtár egyik új füzeté, mely közli Vereszájev orosz katonáorvos emlékiratait «Az orosz hadsereg züllése az orosz-japán háborúban» címmel. E rendkívül érdekes munkát I. Atkay György fordította. Ára 60 fill. Mindenütt kapható!

Olvassa a
hirdetéseket

AZ AËRO

A repüléssel, léghajózással és a motorsportok minden ágával foglalkozó egyedüli magyar folyóirat.

Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. A léghajózás eseményeiről, fejlődéséről és céljairól kitűnő és könnyen érthető népszerű cikliket tartalmaz.

Különösen figyelemre méltók a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közleményei, valamint az ifjuság számára külön fenntartott kisrepülőgépek (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld

Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

10. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 5.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A Világöröklés-vel
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

TARTALÉK INDUL A LÖVÉSZÁROKBA.

A DÉLNYUGATI HARCOZTÉRRŐL. — Balogh Badófi, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

RENDELÉSNÉL SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI